ԹԻՒ 7750   19 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1911   ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ   1 Novembre 1911   N. 7750   نومرو ٧٧٤٩ ١٩ تشرن اول ١٣٢٧ چهارشنبه

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ-ԳԱԼԱԹԻԱ
آره‌ولك
يومى وسياسى غزته
صاحب امتياز ومديرى قره‌كين بوياجيان
درسعادت — غلطه
ابونه فيأتلرى پوسته اجرتيله برابر ولايات ايچون سنه‌لكى ١٠٠ آلتى آيلغى ٥٤ غروشدر .

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամս.
Գաւառներու համար	100	54
Արտասահման »	85	20 Ֆր.

نسخه‌سى ١٠ پاره
10 ՓԱՐԱ

آره‌ولك
AREVELK

Journal arménien
DIRECTEUR-PROPRIÉTAIRE
K. BOYADJIAN
CONSTANTINOPLE-GALATA

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ Ե. ՕՏԵԱՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1883ԻՆ   FONDE EN 1883   بازار ايرتسندن ماعدا هر كون نشراولنور . تاريخ تاسيسى ١٨٨٣

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՃԳՆԱԺԱՄԸ

Օսմանեան հայրենիքը ճգնաժամային վայրկեաններ անցնելու վրայ է:

Թուրքիոյ աստիճանական անդամատման քաղաքականութիւնը երբեք այնքան անպատկառ ու մերկապարանոց ցցուած չէր դեռ մեր առջեւ որքան ներկայ վայրկեանիս:

Առանց բացառիկ պատեհութեան մը կառչելու, առանց ամենաճղճիմ պատրուակն իսկ ստեղծել յամենալու, եւրոպական պետութիւն մը իր նաւատորմիղն ու բանակովը կը խուժէ, մէկէն ի մէկ, Թուրքիոյ ափրիկեան քաղաքականապէս միակ անվիճելի տիրոյթին վրայ, և այս վիթխարի յափշտակութեան անայլայլ հանդիսատես կը մնան բոլոր մեծ կոչուած պետութիւնները:

Եղելութիւնը վերին աստիճան յատկանշական, ազդարար ու տագնապեցուցիչ է ինքնին:

Օսմանեան Սահմանադրութեան վաղորդայնին իրարու յաջորդող Պոսնա-Հերսէքի, պուլկարական և կրէտական խնդիրները, որոնք այնքան բուռն կերպով յուզեցին երիտասարդ Թուրք հայրենասիրութիւնը, չունէին սակայն նորագոյն դաժան իրականութեան մը, անակնկալ ու տաժանելի կորուստի մը բիրտ ու զգայացունց բնոյթը: Անցեալին լրացուցած չարիքներն էին անոնք, որոնց դէմ ամենօրէն կ'ընդվզէր ազատագրուած Թուրքիոյ հպարտութիւնը, գիտնալով հանդերձ ներքուստ՝ թէ ինչ որ կորսուած էր ա՛լ ետ չէր կրնար դառնալ:

Անուանական այդ խնդիրներուն մէջ Եւրոպական Դիւանագիտութիւնը այնքան ժպտուն կեղծիք, այնքան հաճոյակատար նրբութիւն դրաւ Թուրքիոյ արժանապատուութիւնը խնայելու, որ պահ մը իրաւամբ կարծուեցաւ բոլոր Օսմանցիներուն կողմէ, թէ Թուրքիոյ բաժանման վաղնջական ծրագիրը ա՛լ մէկ կողմ թողուած էր վերջնապէս, և թէ Ռէժիմը պատմական անմեկնելի առեղծուած մը մնալու դատապարտուած:

Օսմանցիութեան այս վերջին բարերար պատրանքն է, ահա, զոր Իտալիան եկաւ խորտակել Ափր. Տրիպոլիսի խարակներուն վրայ... Ու երբեք ա՛յնքան բացարձակ, ա՛յնքան շնական կերպով երեւան եկած չէր Եւրոպայի զօրաւորներուն մեղսակից համաձայնութիւնը Թուրքիոյ անսահման դիակապուտին շուրջը:

Շատ բնական երեւոյթ մըն է, ուրեմն, մտքերու այն խուճապական շուարումը, որ կը հաստատուի այս պահուս օսմանեան վարիչ ու առաջնորդող շրջանակներու մէջ:

Ցնցումը խիստ յեղակարծ ու վայրենի եղաւ. որպէս զի կարելի ըլլար մէկ վայրկեանէն ինքզինքնիս գտնել, ու պաղարիւն պայծառատեսութեամբ մը նկատել ստեղծուած նոր կացութիւնը:

Բնական էր որ օսմանեան հանրային կարծիքին օրկաններէն անկապակից ու դիւցազնական ճիչեր միայն պիտի արձակուէին առջի բերան:

Վայրկենական այս անխուսափելի խարխափումին մէջ ինչ որ գերազանցապէս մխիթարական կ'երեւի մեզի, այն միահամուռ խռովքն է, որով բոլոր օսմանցիները, առանց ցեղի ու կրօնի խտրութեան, զգացին հասարակաց թշնամիէ մը եկած հարուածին դառնութիւնը:

Երեք տարի առաջ այսպիսի դէպք մը հազիւ արձագանգ պիտի գտնէր միմիայն Թուրք խղճմտանքին մէջ: Բռնապետութիւնը այնքան դժնէ ու ամրակուռ պատուարներ դրեր, այնքան խոր ու անտանելի խրամատներ բացեր էր օսմանեան բաղկացուցիչ ցեղերուն միջեւ, որ անոնցմէ մէկուն դժբախտութեամբը միւսը կը սփոփուէր, մէկուն կորուստը միւսին կողմէն շահ կը նկատուէր յաճախ:

Այսօր իրերու վիճակը բոլորովին տարբեր կերպարանք մը կը պարզէ Օսմանեան Հայրենիքին մէջ: Ընդհանուր տառապանքներու և արիւնաղանգ ողջակէզներու գնով ձեռք բերուած հասարակաց ազատութիւնը՝ հակառակ դեռ իր ծոցին մէջ յաւերժանալ թուող անհաւասարութիւններու և անարդարութիւններուն՝ օսմանցիական հայրենանուէր զգացումը ստեղծած է, այնպէս որ Թուրքիան իր ցարդ անցուցած ճգնաժամներուն մէջ երբեք ներքնապէս այնքան համերաշխ ճակատով մը չէ կրցած ներկայանալ որքան այս վերջին ճգնաժամուն:

Հայը Օսմանեան Հայրենիքին այն տարրն է որուն օսմանցիական անկեղծութիւնը (loyalisme) ամենադոյզն տարակոյս իսկ չի վերցներ: Քաղաքական ինքնուրոյն տեսակէտներէ և զգացումներէ բոլորովին զերծ՝ մենք այն ցեղն ենք որ իր ճակատագիրը բոլորանուէր կամաւորութեամբ մը կապած է Օսմանցիութեան բախտին:

Ասիկա պատճառ մը չէ՛, սակայն, որ ուրիշներ մեզ կարեւոր ազդակ մը վարժուած չըլլան նկատել Թուրքիոյ վրայ իրենց նուաճողական դիտումներուն յաջողութեանը:

Այս տեսակէտով՝ քիչ արիւն քամած չէ մեր կռնակէն ու մեր կողերէն Ռուսիան, որ Մանչուրիոյ տափաստաններուն մէջ կրած իր կործանիչ պարտութիւններէն ի վեր՝ բաւական ժամանակ ունեցաւ անշուշտ աշխարհակալական իր փառասիրութիւնները Ծայրագոյն-Արեւելքին կրկին Թրքա-հայկական սահմաններուն վրայ փոխադրելու՝ «պատմական առաքելութեան» իր նուիրական աւանդութիւններուն համաձայն:

Օսմանեան ներկայ ճգնաժամին մէջ՝ անդոհի ու մոլեգնութեան աղաղակները երբ դադրին, պէտք պիտի ըլլայ երկրին կացութիւնն իր խեղութեամբն ընդգրկել և ներկայ ու հնարաւոր չարիքի բոլոր սահմանները ճշդել, որպէս զի հայրենիքը չ'ենթարկուի նորանոր դառնութեան հիասթափումներու:

Օսմանցի Հայերը, որոնց համար շապիկ փոխելու պէս բան մը չի կրնար ըլլալ տիրապետութիւն կամ հայրենիք փոխելը, մեծ դեր մը ունին կատարելիք օսմանեան քաղաքական գիտակցութեան անմիջական զարթնումին մէջ՝ մեծագոյն վտանգի մը դէմ:

Եւ օսմանցի Հայերը լաւ կ'ընեն եթէ փութան այդ դերն ստանձնել, փոխանակ ուռուցիկ և ունայն յայտարարութիւններով ժամավաճառ ըլլալու ներկայ ճգնաժամին մէջ:

Այս հակիրճ տողերը փակելէ առաջ՝ պարտք կը սեպեմ Պոլսահայ թերթերու ուշադրութիւնը հրաւիրել քաղաքական նշանաւոր տեսութեան մը վրայ զոր մեր ամենէն յստակատես ու կորովամիտ հրապարակագիրներէն Լեւոն Մկրտիչեան ստորագրած էր վերջերս «Ռուսական վըտանգը» խորագրին տակ՝ Լուսաբեր-Արեւի սիւնակներուն մէջ:

Արեւելքի խմբագրութիւնը կարեւոր ծառայութիւն մը մատուցած պիտի ըլլար Թուրք մտաւորականութեան և մամուլին, եթէ իր Թրքերէն բաժնին մէջ հրատարակէր Մկրտիչեանի այդ յօդուածին թարգմանութիւնը:

Պատմական իմաստասիրութեան էջ մըն է ատիկա որուն ընթերցումէն անհունօրէն պիտի օգտուէին Թուրքիոյ ներկայ ղեկավարները, և որուն մէջ ամփոփուած է ամէն ինչ որ հայ ցեղը իբրեւ իր խելքի բաժինը պիտի կրնար բերել Օսմանեան Հայրենիքին վերջնական փրկագործումին:

ՍՈՒՐԷՆ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆ

ՓԵՂՆԵՑԻՆ ԷՋԵՐ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՏԿԵՐԸ

Երբ մանուկ մը կը ծնի, ի՞նչ կ'ընէ: Կուտէ եւ կը խմէ, ուրախ կամ տխուր կ'ըլլայ. գիշերը կը քնանայ, առտուն կ'արթննայ: Կը դաստիարակուի, կը մեծնայ, կ'ամուսնանայ, զաւակներ կ'ունենայ, կը ծերանայ, մազերը նախ թուխ, ապա ճերմակ կ'ըլլան, հետզհետէ կը նիհարնայ եւ յետոյ,— կը մեռնի:

Իր ամբողջ կեանքին մէջ ի՞նչ կ'ընէ ան: Երկրի վրայ իր ճշմարիտ աշխատութիւնն է խմել, ուտել, ելլել, պառկիլ. եւ յետոյ, ի՛նչ որ ըլլայ իբր քաղաքացի իր զբաղումը, պիտի ջանայ այս բաները շարունակել: Բայց մարդ ի՞նչ նպատակաւ աշխարհ կուգայ. Ուտելո՞ւ համար: Քնանալո՞ւ համար: Ամէն օր միեւնոյն բաները ճշդութեամբ կը կատարէ եւ սակայն բնա՛ւ չի յոգնիր: Տարօրինակ է՛ աս:

Երբ վարձատրուի, ուրախ է, երբ պատժուի տխուր է: Եթէ հարուստ ըլլայ, ինքզինքը երջանիկ կը զգայ, եթէ աղքատ ըլլայ, շատ դժբախտ: Ինչո՞ւ այսպէս երջանիկ կամ դժբաղդ կ'ըլլայ ըստ իր վիճակին: Երջանկութիւնը եւ դժբախտութիւնը անցաւոր են: Ինչո՞ւ այսքան կ'աշխատի, կ'ուսումնասիրէ: Որչա՛փ ալ մեծ գիտուն մը ըլլայ, իրմէ ի՞նչ պիտի մնայ, երբ մեռնի: Ոսկորներ միա՛յն...

Թարգմ.
ՄԻՍՔԱՎԱ   Մ. Գ. ՄՕԶԵԱՆ
(Ճաբոնական մատենագր.)

ՏՐԷՏՆՕԹԸ (*)

Ու եղաւ որ օրին մէկը Պատրիարքարանի պաշտօնեայ մը «Նպաստամատոյց»ին 250 ոսկին գողնայ,— իւրացնել եթէ ըսէինք, կարծես իրաւունք տուած պիտի ըլլայինք անոնց որ կերպով մը ջանացին յանցանքը մեղմացնել, թէպէտեւ ոչ ցաւը—, և ահա բարեսիրտ պաշտպաններ այս պարզ գողութիւնը անուանեցին իւշկիւզարութիւն:

Ու եղաւ որ Հայոց Պատրիարքարանը անընդհատ դիմումներ կատարէ կառավարութեան մօտ, ուր նմանապէս իւշկիւզար նախորդ վարչապետ մը փնտռեց՝ եթէ ոչ արդարացնել՝ գոնէ մեղմացնել Հայաստանի զուլումները, պարզապէս ճահիլութիւն անուանելով վրան-բաց սովորական ոճիրները:

Ուրեմն երանի իւշկիւզարներուն և ճահիլներուն որոնք փաստաբաններ ունին և վա՜յ զրկեալներուն և զոհերուն որոնց միակ մխիթարութիւնն է բանաստեղծին անատակ երգն ու եղերգը:

Պարկեշտն ու Քեամիլը չեն կրնար ապրիլ հոն. մթնոլորտը հեղձուցիչ է, չափազանց վատառողջ:

Ու եղաւ որ Իտալիա աչքապուկ խաղալու ելլէ. ժողովուրդին դրամը կ'առնէ ժողովուրդին կտրիճ զաւակները կը ղրկէ ծովերուն ու կրակներուն բերանը ու խստիւ կ'արգիլէ նոյն այն ժողովուրդին տեղեակ ըլլալ թէ ո՛ւր կերթան իր կտրիճներն ու ոսկիները: Օսմանեան կառավարութիւնը ստիպուեցաւ նոյն եղանակով գործել. միայն սա պատուաւոր տարբերութեամբ սակայն որ եթէ օսմանցի ժողովուրդը լուր չունի մանրամասնութիւններէն այս աչքապուկին, գոնէ խորապէս գիտակից և համոզուած է թէ «իրաւունքը իր կողմն է», յաղթական ելլէ թէ յաղթուի:

(*) Տրէտնօթ կը նշանակէ «անվեհեր», ոչ ոքէ, ոչինչէ չվախցող:

نتيجهٔ ظفر

بتون عثمانليلرك قلبلرينى منشرح ايتمكده اولان بنغازى پيشكاهنده عساكر عثمانيه‌نك شجاعتى وايتاليانلرك هزيمتى ارباب مطالعه‌نك فكرنده شو ايكى نقطهٔ مهمه‌يى اويانديرمقده‌در .

اولا : شايد طرابلس غربده دخى ايجاب ايتديكى مقدارده، بنغازيده بولنديغى كبى عساكر، لوازم حربيه واسلحه بولنمش اولسه ايدى ايتاليا هجومنه قارشى عثمانليلرك مقاومتى نه‌درجه شديد اولاجقدى ؟ آفريقاده مركز ولايت بولنان برشهرك وسائط تدافعيه‌سى بوقدر ناقص براقانلرك مسئوليتلرى بيوك اولاجغنه قناعت حاصل ايتمك پك قولايدر .

بناءً عليه مذكور ولايتك مبعوثلرى بو وجهى شهرك مدافعه‌سز براقلماسنه بر برهان قوى ديه نظر اعتباره آله‌رق، حتى پاشانك قباحتى مرتبهٔ ثبوته وارديرمليدرلر .

ثانياً : بنغازى ظفرلرى وياخود تعبير ديكرله ايتاليانك هزيمتى وضررلرى نه كبى بر نتيجه‌يه منجر اوله‌جقدر ؟.

يكيدن، عسكر ولوازم حربيه ارسال ايده‌مه‌يكمزدن مع‌التأسف شمدى‌يه قدر الدن چيقمش اولان مركز ولايت وسائر محللر بنغازيده‌كى ظفر ومقاومت ايله استرداد ايديله‌مز .

طرابلس غرب مسئله‌سنك ابتداى ظهورنده، دها هنوز سعيد پاشا موقع اقتداره صادر اولمش ايكن، دائرهٔ عائده‌سندن تحدث ايتمش اولان مسئلهٔ مذكوره‌نك صورت حل وفصلى خصوصنده كامل، حسين حلمى و احمد مختار پاشالره نه كبى بر خط حركتك تعقيب ايدلمسى صورلدى . مشار اليه پاشالردن برنجيسى، ظننى واضح برصورتده اعلام ايتمدى، ايكنجيسى، صوكنه قدر مقاومت ايتمك فكرينى ترويج ايديوردى ، اوچنجيسى حربى وعسكرى مسائلده دها زياده نفوذلى و ١٨٧٨ تركيه — روسيه محاربهٔ اخيره‌سنده خصائص عسكريه‌سى فعلاً اثبات ايتمش اولوب، طرابلس غرب مسئله‌سنده شديد برمقاومت كوسترمه‌يوب، ولايت مذكوره‌يى لايقى وجهله، مدافعه ايده‌ميه‌جكمزى درميان ايده‌رك، «مقاومت ايتمك جنايتدر» يولنده برظنده بولنمشدر .

شو سوزلرك سويلنديكى وقت جريده‌لر مشيرك ظننى دخى نشر ايتديلر. مشير مشار اليهك بياننه ديكرلرندن زياده اهميت ويرلملى ايدى ، زيرا كنديسى بالذات محاربه باشنده بولنوب، حربك نه كبى شرائط تحتنده ايلرو كيده بيله‌جكنى تجربه ايله كورمشدى ، ديكر ايكى پاشالر ايسه جهت ملكيه‌يه منسوب بولندقلرندن اونلرك ظننى احمد مختار پاشانك رأى ذاتيسندن اوستون اولامازدى، فقط كورولوشده تجربه ديده مشيرك سوزلرينه اهميت ويرلدى .

فقط شمدى مسئله‌مقاومت وياخود الده ايدلمش برطاقم موفقيتلر حسين حلمى پاشانك ويرديكى نصيحتى طوغرو چيقاروب، چيقارمامق جهتنده اولوب ، عجبا غازى مختار پاشانك ظننى ابطال ايده‌بيليرمى ؟

بوكا جواب ردويرمكدن هيچ تردد كوستريله‌مز زيرا برقاچ دفعه غالب كلمك ايله صوكنه قدر غلبه چالمق آره‌سنده فرق واردر .

برطرفدن ، لوازمات حربيه ، اسلحه وعسكر كوندرملك ممكن اولامادينى جهتله، بتون عثمانليلر كبى غازى مختار پاشا دخى برظفر قطعى‌نك پك كوچ اولاجغنى وكوستريلن مقاومت ايسه اسلحهٔ عثمانيه‌نك رونق معنويسنى اعلا ايتمكدن بشقه عملى برنتيجه‌يه اقتران ايتميه‌جكنى بالطبع درپيش ايتمكده ايدى .

حال بويله ايكن دوكولن قان شرائط صلحيه‌يى دها زياده آغير برحاله كتيره‌جكنه دائر خوف ايديله بيلير. چونكه ايتاليانلر تشبثلرينك موفقيت قطعيه‌سنى نه‌قدر بهالى اله كچيررلر ايسه، اثناى مناسباتده اومرتبه شرائط شديده اورته‌يه وضع ايده‌جكدرلر .

زائد برمقاومتى جنايت عد ايتمش اولان مختار پاشا طبيعى بو وجهى دخى نظر اعتباره آلمشدر .

كورولوشده غازى احمد مختار پاشا ، دها زياده برقوت قارشوسنده ، برطاقم مسئوليتلره محل ويرمكمزين ، دوراندیشانه حركت ايدلمه‌سنى توصيه ايديوردى .

حال بوكه شمدى آز چوق برمقاومت واسالهٔ دمدن صوكره طرابلس غرب الدن چيقار ايسه يكى اداره‌مزدخى برطاقم مغالطه‌يه هدف اوله‌بيلير.

لكن اوقدر نافذ برعسكر مشيرينك نصيحتى ايشيدلمديكى تقديرده كيمك مطالعه‌سى وياخود ظننى نظر اعتباره آلنه بيلير ؟

مع‌مافيه ، غازى احمد مختار پاشانك سوزلرى جريان احواله كلياً مخالف اولمسيله ظفرك دائمى اولوب، بيوك موفقيتلر ايله نتيجه پذير اولمه‌سنى جدى برعثمانلى صفتيله عن صميم القلب تمنى ايده‌رز.

(١٧٠)

عبدالحميد وشرلوق هولمس

اوچنجى قسم

سقوطه طوغرو

دردنجى فصل

قوميته اجراى فعاليت ايديور

اوزون بويلى سوزنى كنج قيزه خطاب ايده‌رك :

— ژوليا ! بنى طانيدكمى ؟

جاريه قپونك سوركوسنى چكه‌رك :

— واى حسنى بك سزميسكز !

عفو ايدرسكز قرانلقده بردنبره طانيه‌مادم.

قپو آچيلوب ، ايكى آرقداشلر باغچه‌يه داخل اولديلر، خدمتجى قيز ايسه تكرار قپويى قپامقده ايدى.

باغچه‌نك ايچ طرفلرنده، ياپراقلرى دوكلمش آغاجلر ايله محاط ايچه جسيم برخانه بولنوب ، خانهٔ مذكورك آلت قات پنجره‌لرندن ايشيق كورونيوردى .

مسن اولان، كنج رفيقنه اشبو خانه حقنده آتيده‌كى تفصيلاتى ويردى .

— بوخانه بزم ايچون اك امين برمحلدر ، زيرا صاحبه‌سى بر آوستريالى اولوب ، سفارتخانه ايله مناسبات دوستانه‌ده بولنديغى جهتله، خانه‌سى غير قابل تسلطدر ...

— بويله برخانه اله كچيرمكى چوق ايو دوشونمشسكز !

— اشبو خانه‌نك برچوق مزيتلريده واردركه بونلردن باشليجه‌سى ييلديز سراينه پك يقين اولمسيدر ، حتى اوست قاتدن سرايى كورمك بيله قابلدر ...

خدمتجى باغچه‌نك قپوسنى ، كليدله‌يه‌رك ، سريع خطوه‌لرله ، مسافرلرى ايچرويه دعوت ايتمك اوزره ، خانه‌نك قپولرينى آچمغه شتاب ايتمشدى .

ايكى مسافرلر قارله‌مستور پالطولرينى چيقارديلر ، صوكره اوست باشلرينى تميزله‌يوب ، كنج قيزك دلالتيله صالونه طوغرو ايلرولديلر.

قيز مسافرلره خطاباً :

كلمش اولديغكزى بيلديرمك اوزره كيديورم، لطفاً بوراده برآز بكله‌يكز .

صالون ، سديرلر وقولتوق صنداليه‌لريله مزين ايدى .

كوشه‌يه قونمش اولان چينى صوباده‌كى اودونلرك طراقهٔ احتراقى ايشيديليوردى .

صوبا اوزرينه وضع ايدلمش برلامبا صالونى تنوير ايتمكده ايدى .

اشبو صيجاجق اوطه‌يه ايكى آرقداشلر كيرر كيرمز زياده‌سيله خشنود اولديلر .

حسنى بك آرقداشنى صوبانك قارشوسنده‌كى قولتوق صنداليه‌سنه اوطوروب ، كندى دخى قطيفه ايله قاپلانمش اولان ، اودون صندوغى اوزرينه يرلشدى .

اوراده برقاچ دقيقه بكله‌دكدن صوكره ، بردنبره صالونك قپوسى آچيلوب ، ايچرويه بر قادين داخل اولدى .

صالونده بولنان كنجلردن كوچوكى ايچرويه كيرمكده اولان قادينى كورديكنده ناكهان اوطوردينى يردن صيچرايوب ، اونى قارشيله‌يه‌رق ، محزونيت ايله اللى تقبيل ايتدى .

صالونه كيرمش اولان خانم دخى بالمقابله كنجك آلنندن اوپه‌رك :

— واى عارف سنميسك !

— حمد اولسون بوكونلرى كورمكه مظهر اولدم . . . زيرا سزى بردها كوره‌ميه‌جكمى مأمول ايديور ايدم .

برآز تأملدن صوكره ، دقتليجه خانمك يوزينه باقه‌رق :

— صالحه‌خانم نه‌قدرضعيف دوشمشسكز؟

— رجا ايدرم بوراده بكاصالحه‌خانم اسمى ويرمه‌يكز ، زيرا بوطرفلرده بنى مادام طابوسه ناميله طانيرلر ...

— لكن بوراده يالكز بولنديغمز اثناده اصل اسمكزى ويرمكده هيچ برمحذور يوقدر.

خانم كلمسه‌يه‌رك :

— طبيعى برمحذور يوقدر ، لكن آغزك آليشيرده بشقه‌لرينك اوكنده‌ده ، بنى تسميه ايدرسك، حالبوكه بالعكس بنى دائما مادام طابوسه ديو چاغيرملى‌سك ...

اشبو سوزلردن صوكره كندى دخى صوبا ياننده ، برقولتوق صنداليه‌سنه يرلشه‌رك يكى كلنلر ايله مكالمه‌يه باشلادى .

فى‌الحقيقه ايچرويه دخول ايدن صالحه‌خانم ايدى .

تدريجاً تعريف ايتمش اولديغمز وقايعده چكمش اولديغى اضطراب كنديني هيچ مغلوب ايده‌مه‌مشدى .

هرنه قدر برآز ضعيف دوشمش ايدى ايسه‌ده كوزلرنده شوق ومكنت كورونمكده ايدى .

عارف متحير برباقش ايله كوزينى خانم اوزرندن آيره‌مايوردى ، ظن ايدرسككه بتون عثمانليلرك قوت واستعداد انقلابيسى كندى اوزرنده تمركز ايتمشدى .

صالحه خانم كنجه توجيه خطاب ايده‌رك:

— نه ايچون بوقدر دقتله بكا باقيورسك ! عجبا چوق دكشمشى‌يم ؟

— خاير ، بالعكس هيچ دكشمه‌مشسكز !

ونى متحير براقان بوجهتدر ...

باشكزدن كچن صوك فلاكتلر اوزرينه ، سزى دها ضعيف كوره‌جكمى ظن ايتمكده ايدم.

— زوجمك وچوجقلريمك روحلرى بنى دائما قوتلنديرمكده‌درلر ، تشنگى انتقام اوقدر قوتلى ونافذدركه اك ضعيفلره بيله قدرت وقوت ويرر . . . شخصم حقنده بوقدرى كافى برآز دخى اجرا ايديله‌جك امور مهمه ايله اشتغال ايده‌لم ...

(مابعدى يارين صباح)

استخراجاً طبعى منودر

«իրաւունք ունենա՞լ.

Կռիւի մը մէջ, ըլլա՛յ ան պարզ տուն վէճ մը կամ արիւնայեղ պատերազմ, իրաւունքին տէրը ընդհանրապէս սա երկու երեւոյթներէն մին կը ներկայացնէ. — կամ մարտիրոսի խոնարհ, ցած կերպարանքը, որ ըսել կ'ուզէր կարծես. «Ես ձայն չեմ հաներ, սա մարդիկը, սա լուռ ու տեսնող ներկաները թող դատեն,» և կամ բուռունցքը կարմրած աքլորի մը կերպարանքը որ կը թեւաբախէ, կը խոյանայ և խլացուցիչ կուկուլիկներով հասկցնել կուզէ. «Ի՛նչ իրաւունք ունի. մինչ ճագ դատաստա՛ն է ետն.»

Անիրաւեալ ըլլալուն մէջ անուշ անճառելի զգացում մը կայ թաքնուած: Մեր առնութիւնը կը փայփայէ, մեր հպարտութիւնը կը գրգռէ, բարձրաձայն խօսելու առիթներ կը կարմրցնեն մեր աչքերը:

Այս է ահա գաղտնիքը մեր ազգային գոյութեան:

Իտալիա աչքապուկ կը խաղայ, և այս տարօրինակ միջոցով է որ պիտի բացուին անշուշտ իրեններուն աչքերը: Տարակուսիլ ներելի չէ երբ անգամ մը աչքի առջեւ բերենք աս իրողութիւնը թէ որո՞ւ հետ է որ կը խաղայ:

Հիմա թող տուէք որ բարոյական մը հանենք այս անբարոյական դասէն:

Այս տարօրինակ խաղը բացաւ թէ՛ զրկողին և թէ զրկեալին աչքն ու բերանը հաւասարապէս և կը պոռանք «ի՞նչ իրաւունք ունին»:

Իրաւունք ունիք հարցնելու «ի՞նչ իրաւունք ունին», բայց մենք անհատապէս մեր անձնական առօրեայ պզտիկ գործառնութեանց մէջ կրցա՞ծ ենք երբեք հարցնելու ինքիրենուս «իրաւունք ունի՞մ»: Հազիւ երբեք, և ընդհակառակը իրաւունք և արդարութիւն քարոզող պատուելիին կամ սօցիալիստին պոռացած չէ՞նք. «քեզի ի՛նչ, ծուռ աշխարհքին դո՞ւն կանոն պիտի դնես»:

Աւի եղբա՛րք, ուղիղը միշտ ուղիղ է եթէ կանգուն վիճակի մէջ իսկ չըլլայ, իր ինկած պառկած գետնին վրայ ուղիղ է. թող չըլլայ ան ուղղաձիգ, իր հորիզոնական դիրքին մէջ ալ ուղիղ է:

Եւ ուղիղ գիծն է երկու կէտերու մէջ ամէնէն կարճ ճամբան:

Դիւանագիտութիւնը որքան կը նմանի սիրուհիի մը, դժուարահաճ, ճազ ընող սիրուհուն՝ որ քմայքոտ առիւծանման տղամարդուն պարել ստտոստել կուտայ իր փափկիկ թաթերուն մէջ, իր մատուըներուն ծայրովը տերեւի ու փետուրի պէս կը շարժէ զայն, իր թեթեւ շունչովը օդին մէջ կը բարձրացնէ կամ գետին կը նետէ: Դիւանագիտութիւնը նոյնքան կամքոտ և փափուկ ահագին բանակներու ուժը կը հեգնէ կամ զանոնք անպարտելի կը դարձնէ, կը խաղայ անոնց հետ կամ կը քնացնէ:

Ո՛վ գիտէ թէ վաղը, նոյնիսկ վաղը, Թանինի բանադրած, ամբողջ Օսմանցիներուս բզկտել ուզած խալիֆան ալ նմանապէս մեր ‹իրեկագոն›, մեր անկեղծագոյն բարեկամը չի պիտի հռչակենք:

Ալէկ կըլլայ ուրեմն որ ո՛չ ասիկա առնենք ոչ անիկա պաշտենք և վստահինք մեր ուղղամիտ ընթացքին, մեր արդար ու մեր գործունէութեան: Ալէկ կ'ըլլայ որ ճշմարտութիւնը ընենք մեր փրկութեան եղչիրը, արդարութիւնն ալ մեր... Տրէտնօթը:

Եթէ սորվելու համար չապրեցանք, գոնէ ապրելու համար սորվինք:

Եւ ես կը հաւատամ որ՝ ազնիւ ընթերցողներս որ յօդուածիս ընթացքին մէջ ոչ մէկու իրաւունք կուտայի. գոնէ ինծի իրաւունք պիտի տան:

ԽՈՍՐՈՎ

ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Բէքինէն հոկտ. 29 Թուակիր պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ յեղափոխականները թեթեւ դիմադրութիւն մը ըրած են Հանքէուի վրայ յառաջացող կառավարական զինուորներուն: Յեղափոխականները անկարգութեամբ խոյս տուած են, իրենց դիրքերը և թնդանօթները ձգելով:

⁂ Քանթօնէն հոկտ. 30 Թուով հեռագիր մը կ'ըսէ թէ բոլոր կառավարական շէնքերը նոր կառավարութեան դրօշը պարզած են:

⁂ Հանքէուէն հոկտ. 28 Թուականով հասած լուրերու համեմատ, ապստամբները ռմբակոծած են քաղքին առջեւ խարսխած չինական թնդանօթակիրները, որոնք տկար կերպով պատասխան տուած են:

⁂ Արքայական հրովարտակ մը կը հրամայէ Նանքինկի և Հու-Բէանկի փոխարքաներուն ձերբակալումը ու Բէքին փոխադրութիւնը, դատի քաշուելու համար: Թայ-Եուան-Ֆուի պահակազօրքը ապստամբած է: Հաւանաբար քաղաքը ըմբոստներուն ձեռքը կը գտնուի:

⁂ Բիւքէրի ստացած մէկ հեռագրին համաձայն, որ հոկտ. 29 թուականը կը կրէ, Հանքէուի ըմբոստներուն դիմադրութիւնը չէ վերջացած: Շաբաթ իրիկուն և կիրակի օր դարձեալ յարձակում գործուած է քաղաքին վրայ: Կայս. զինուորները քաղաքը գրաւելէ յետոյ, բազմաթիւ ըմբոստներ սպաննած են: Կռիւը կը շարունակէ:

⁂ Բիւլթէր հոկտ. 30 Թուով սա հեռագիրը ստացած է Շանկայէն. — Հանքէու կայս. զինուորներուն կողմէ ետ առնուած է կրկէսին մօտ մղուած կատաղի կռուէ մը յետոյ: Քաղաքը կ'այրի զանազան կէտերու մէջ:

⁂ Կայս. հրամանագիր մը հրատարակուած է, որուն մէջ բացատրուած են մինչեւ հիմա գահուն կողմէ ցոյց տրուած անգործունէութեան չարժանիքները սահմանադրական կառավարութիւն մը հաստատելու համար: Հրամանագիրը կը ծանուցանէ թէ մօտերս Սահմանադրութիւն պիտի հռչակուի, և դահլիճ մը պիտի կազմուի առանց ազնուականներու մասնակցութեան: Ներում պիտի ըլլայ ապստամբներուն և քաղաքական յանցաւորներուն:

ՀՈՒՐՐԻԷԹ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑԸ
ՆՈՐ ՆԱՄԱԿԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ, ԹԻՒ 19
ԷՊՈՒ ԱՂԱԶԱՏԷ ԷՍԻՊ ԷՐԶՐՈՒՄԻ
ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ԿԱՐԱԳ

Այս անգամ Եւրոպայէն բերել տուած է ամէնէն ընտիր կարագները: Նոյնպէս այդ վաճառատան մէջ կը ծախուին Տրապիզոնի, Հալէպի, սիպերիական, Դանուբի անխարդախ իւղերը և տանը նպարեղէնի վերաբերեալ ամէն տեսակ ընտիր զ. տեսակէններ: Հանրութենէն կը խնդրուի անգամ մը այցելել սոյն վաճառատունը: 36—50

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԹՈՒՐՔԵՒԻՏԱԼԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Մէկ քանի օրէ ի վեր զրոյց կը շրջէր թէ մեծ տէրութեանց և Բ. Դրան միջեւ կատարուած բանակցութիւնները խզուած էին: Սակայն Եպարքոսը Թուրք թերթի մը խմբագրապետին յայտարարած է թէ օսմ. կառավարութիւնը կը շարունակէ իր բանակցութիւնները, միշտ պնդելով օսմ. գերիշխանութեան վրայ Ափրիկեան Տրիպոլիի մէջ, Ազգին կամքին համաձայն: Իտալիա չուզեր ընդունիլ այդ տեսակէտը, թէեւ դահլիճը կը շարունակէ այդ ուղղութեամբ բանակցիլ: Գալով Տրիպոլիսը օսմ. բանակին կողմէ ետ առնուելու լուրին և Իտալացիներուն չարաչար պարտութեան, Սաիտ փաշա սա յայտարարութիւնները ըրած է. «Ես ալ իմացայ այդ զրոյցները, բայց մինչեւ այս պահուս ո և է պաշտօնական տեղեկութիւն մը չէ եկած այդ մասին: Սաչափը գիտենք որ Տրիպոլիս գտնուող օսմ. զինուորները կը կատարեն իրենց պարտքը և ահագին վնասներ կը հասցնեն թշնամիին: Այդ երկրամասին մէջ հետզհետէ կ'աւելնան օսմ. ուժերը: Ժողովրդեան հայրենասիրութիւնը, որ ինքնին պիտի բաւէր այդ նպատակին հասնելու, ա՛լ աւելի կը գրգռուի Իտալացիներու կողմէ ի գործ դրուած արարքներուն պատճառաւ: Անժխտելի է թէ Օսմանցիներու տարած յաղթութիւնները խիստ գնահատելի աջակցութիւն մը կ'ընծայեն օսմ. կառավարութեան կատարած բանակցութեանց»: Եպարքոսը մէկ ժամէն աւելի տեսակցած է անգլիական և գերմանական դեսպաններուն հետ: Այդ տեսակցութեանց արդիւնքը գաղտնի կը պահուի: Միայն սա ստոյգ է թէ վարչապետը շատ լաւատես է կացութեան մասին, և յոյս ունի որ օսմ. շահերուն համապատասխան կերպով պիտի լուծուի Ափրիկեան Տրիպոլիի խնդիրը: Սակայն Հռոմէն երէկուան թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Popolo Romanoի ըսածին նայելով, Ափրիկեան Տրիպոլիի կցումը բացարձակ պիտի ըլլայ: Այդ միակ հիման վրայ տէրութիւնները պիտի կրնան միջնորդել, բանակցութեան մտնելու համար:

⁂ Սթէֆանի գործակալութիւնը սա հեռագիրը կը հաղորդէ հոկտ. 29 թուով. «Տրիպոլիի արշաւախումբին հրամանատար զօրավար Քանէվա կը հեռագրէ թէ հոկտ. 23էն 26 Տրիպոլի առջեւ մղուած կռիւներուն մէջ իտալական զինուորներուն կորուստը եղած է 13 սպայ և 361 զինուոր սպաննուած և 16 սպայ ու 142 զինուոր վիրաւորուած:

⁂ Թրիպունա Տրիպոլիի մէջ կատարուած վերջին կռուին վրայ խօսելով կ'ըսէ. «Դրուագ մը որ մեծապէս նպաստեց յաղթանակին կատարեալ ըլլալուն, նուիրական կանաչ դրօշակին գրաւումն է: Թուրքերը և Արաբները բոլորովին վհատեցան, որովհետեւ անոնց կարծիքով այդ դրօշակը պիտի ապահովէր յաղթանակը: Բայց ճակատամարտին բախտը վճռեց 40րդ զօրագունդին կողմէ սուինով եղած փառաւոր յարձակումը»:

⁂ Պէնկազիի շուրջը նոր յարձակում մը փորձուած է, բայց արդիւնքը յայտնի չէ: Կ'ըսուի թէ Իտալացիները 3000 հոգիի չափ կորուստ ունեցած են և իտալացի հրամանատարը վիրաւորուած է Օսմանցիներուն կողմէ: Իտալացիները, հակառակ իրենց ջանքերուն, չեն կրցած Պէնկազին գրաւել ամբողջովին, որ ուժգնօրէն կը դիմադրէ: Ցամաք ելլող զինուորները ստիպուած են քաշուիլ մեծ կորուստներ ունենալէ յետոյ:

⁂ Տէրնէի մէջ գտնուող իտալական զինուորներն ալ կատաղի յարձակում կրած են օսմ. զինուորներուն կողմէ: Այս վերջինները ահագին կորուստներ տալէ յետոյ թշնամիին, ծովը թափած են զանոնք: Իտալացիները մեծ թուով հրացան ու թնդանօթ ձգած են կռուի դաշտին վրայ:

⁂ Պէրլինէր Թակպլաթ կ'ըսէ թէ Տրիպոլիի արշաւախումբին հրամանատար Քանէվա գերի բռնուած է Օսմանցիներուն կողմէ:

⁂ Մալթայէն քաշուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ հոկտ. 29ին օսմ. զինուորներուն և իտալական յառաջապահներուն միջեւ մղուած կռուին տաքն Իտալացիները չեն կրցած իրենց թնդանօթները գործածել, որով մեծ կորուստներու ենթարկուած են: Անոնք դէպի Տրիպոլիս քաշուած են, մեծ քանակութեամբ ռազմամթերք ձգելով: Իտալական բանակը միայն Տրիպոլիս քաղաքին պաշտպանութիւնը կը կազմակերպէ:

⁂ Սելանիկի երեսփոխան Րահմի պէյ, որ Տրիպոլիս կը գտնուի, սա հեռագիրը ուղղած է Թանինի. «Իտալացիները չկարենալով դիմադրել իրենց վրայ եղած յարձակումներուն, ստիպուած են նահանջել ու քաղաքին մէջ ամփոփուիլ: Շրջականերուն մէջ երկու ամրոց գրաւուած են: Թշնամին մեծ քանակութեամբ ռազմամթերք, պարէն, թնդանօթ և հրացան ձգած է: Արաբները մեծ աւիւնով կը կռուին և Խալիֆայութեան փարած ըլլալնուն ապացոյցը կ'ընծայեն: Յոյս կայ որ քաղաքը ետ պիտի առնուի»:

⁂ Իտալական աղբիւրէ հասած լուրերը պատերազմական ո և է կարեւոր իրողութիւններ չեն ծանուցաներ, այլ կ'ըսեն թէ կացութիւնը գոհացուցիչ է Տրիպոլիի, Հոմսի, Պէնկազիի և Տէրնէի մէջ: Օգնական նոր զինուորներ և ռազմամթերք ղրկուած են:

⁂ Տէյլի Թէլէկրաֆ գրաքննութենէ ազատած հեռագիր մը կը հրատարակէ, որուն համեմատ, Իտալացիները տագնապալի կացութեան մը մատնուած են: Մինչեւ հիմա թշնամին 3000 հոգի կորսնցուցած է, 540 Արաբներ հրացանի բռնուած են:

⁂ Լօքալ Անցայկըր Տրիպոլիի իր թղթակցէն մէկ հեռագիրը կը հրատարակէ հոկտ. 26 թուով: Այդ հեռագիրը, որ գրաքննութենէ պրծած է, կ'ըսէ թէ հոկտ. 23ի կռուին մէջ 565 Իտալացիներ սպաննուած կամ վիրաւորուած են, մինչ Թուրքերուն կորուստները քիչ են: Իտալացիները շատ գէշ նշան կ'առնեն և շուարած են: Կարգապահութիւնը խանգարուած է: Հինգշաբթի օր կատաղի կռիւ մը տեղի ունեցած է Սօքարայի մէջ: Հարիւրաւոր Արաբներ խուժած են Իտալացիներուն դիրքը: Տրիպոլիի ամբողջ պահակազօրքը վրդոված էր: Լաւ կազմակերպուած կարաւաններու միջոցաւ Թուրքերը ապահոված են հարաւակողմէն պարէններու առաքումը: Արաբները գունդագունդ կը հասնին:

⁂ Թան կը հերքէ Լօքալ Անցայկըրի այն լուրը թէ իտալական զինուորներուն մէջ կարգապահութիւն չկայ և 40,000 Արաբներ համախմբուած են Տրիպոլիի շուրջը: Իգտամի և Սապահի տեղեկութիւններուն համար ալ կ'ըսէ թէ չեն հաստատուած անոնք:

⁂ Թրքական աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ իտալական մարտանաւերուն մէջ ապստամբութիւն ծագած է: Նաւային զինուորները անհնազանդ գտնուելով իրենց պետերուն, սպառնալիքի միջոցաւ ցամաք հանուած են:

⁂ Բարիզէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Տրիպոլիի և Պէնկազիի մէջ կացութիւնը փոխուած ըլլալուն, հաւանական է որ արդիւնք մը ունենայ տէրութեանց կողմէ կատարուելիք միջամտութիւն մը, թշնամութիւնները դադրեցնելու համար կ'ըսուի թէ իտալական կառավարութիւնը Բ. Դրան առաջարկած է ուղղակի բանակցութեան մտնելու:

⁂ Հռոմէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Իտալիոյ հանրային կարծիքին և մամուլին մէջ փոփոխութիւն մը առաջ եկած է: Առաջին օրերու անհաշտ ընթացքը և առաջին յաջողութեանց արբշռութիւնը չեն տեսնուիր: Հասկցած են թէ պէտք է ահագին դժուարութիւններու յաղթել, մարդու և դրամի մեծ զոհողութիւններ ընելով:

⁂ Պոլոնիայէն կը հեռագրեն թէ հետեւակազօրքի 35րդ գունդէն պահեստի զինուոր Մազէթթի իր գումարտակին հետ Տրիպոլիս մեկնած պահուն զօրանոցի բակին մէջ հրացան պարպած է սպաներու խումբի մը վրայ, ուսէն վիրաւորելով գնդապետ Սթրօմպան: Մեծ դժուարութեամբ կարելի եղած է միւս զինուորներուն ձեռքէն ազատել Մազէթթին: Գումարտակը առանց ուրիշ ո և է միջադէպ՝ ճամբայ ելած է: Կ'երեւի թէ հակազինուորական ցոյց մըն էր եղածը:

⁂ Անգլիական մամուլը միաձայնութեամբ զայրոյթ կը յայտնէ Տրիպոլիի մէջ Իտալացիներուն կողմէ գործուած ոճիրներու մասին: Իվնինկ Սթանտարտ արաբ գերիներու սպաննութեանց վրայ խօսելով կ'ըսէ թէ Պուրպօնները կամ Հապսպուրկները այդքան բարբարոս չգտնուեցան Իտալացիներուն նկատմամբ: Կարիպալտեան աւանդութենէն շեղումը կը վնասէ պատերազմի մարդկային օրէնքներուն: Տէյլի Նիուզ երեք սիւնակնոց յօդուած մը կը հրատարակէ «Իտալական Վայրագութիւնները Տրիպոլիի մէջ» խորագրով: Այդ յօդուածը կը պարսաւէ իտալացի զինուորականները և երկարօրէն ի վեր կը հանէ անոնց ոճիրները:

⁂ Իտալական նոր արշաւախումբը, որուն մէկ մասը Տրիպոլիս հասած է արդէն, 40000 հոգիէ կը բաղկանայ: Այսպէս 100000ի կը հասնի Ափրիկեան Տրիպոլիի մէջ իտալական զինուորներուն թիւը: Ափրիկեան Տրիպոլիի պաշտպանութեան աշխատութիւնները աւարտած են:

⁂ Նախարարապետ Պ. Ճիոլիթթի օրագրողի մը յայտարարած է թէ ինքն ալ կը փափաքի համաձայնութեան գետին մը գտնել և թէ մեծ տէրութիւնները այս միջոցիս այդ բանը կ'ուսումնասիրեն: Պ. Ճիոլիթթի ըսած է թէ Իտալիա ո և է պատերազմական գործողութիւն չպիտի ընէ ալպանիական ծովեզերքներուն վրայ և Արշիպեղագոսի մէջ. Իտալիոյ միակ նպատակն է Ափրիկեան Տրիպոլիսը: Նախարարապետը գիտել տուած է թէ այն ատեն հաշտութիւն պիտի կնքուի, երբ Թուրքիա աւելի հաշտ գտնուի, իր ընելիք զիջողութիւնները և ընդունելիք փոխարինութիւնները յայտնելով: Այդպէս կը խորհին բոլոր իտալացի պետական մարդիկը:

⁂ Կ'ըսուի թէ օսմանեան կառավարութիւնը պիտի չընդունի ո և է առաջարկ, ուղղակի կերպով բանակցութեան մտնելու համար իտալական կառավարութեան հետ: Բանակցութիւններուն պիտի ձեռնարկուի բարեկամ կառավարութեան մը միջոցաւ:

⁂ Իտալացիները Տրիպոլիի մէջ գտնուող բոլոր հայ, յոյն և հրեայ բնակիչներուն գլխարկ դնել տուած են բռնի կերպով: Օսմանցիներուն աջակցող և Իտալացիներուն հակառակող Նինօ Նաիմ անուն երիտասարդ մը յօշոտուած է իտալական զինուորներուն կողմէ:

⁂ Հապէշները Մասուայի կողմէ իտալական Էրիթրէ գաղթավայրին յարձակում գործած են:

⁂ Աթէնքէն քաշուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ իտալական պարտութեանց հետեւանքով ապստամբութեան նշաններ կը տեսնուին Իտալիոյ մէջ:

⁂ Քօռրիէռէ տ'Իթալիա կ'ըսէ թէ իտալական գրաքննութիւնը այնչափ խիստ է որ նամակներն անգամ կը բացուին կամ վար կը դրուին:

⁂ Բալէրմոյի լրագիր մը կը ծանուցանէ թէ պետական չորս շոգենաւեր, որոնք Նափոլիի ու Բալէրմոյի, Չիվիթա-Վէքիայի և Սարտէնայի միջեւ երթեւեկ կը կատարէին, մօտերս օժանդակ յածանաւերու պիտի վերածուին: Սթամպա թերթը կ'եզրակացնէ թէ Եգէական ծովուն մէջ կատարուելիք պատերազմական գործողութիւնները մօտալուտ են:

⁂ Ափրիկեան Տրիպոլիի հեռագրական պարանը քաղաքին շրջակաները գտնուելուն համար Օսմանցիներուն կողմէ գրաւուած է: Հեռագրական պարանը կը նորոգուի հիմա:

⁂ Միթիլինէն կը հեռագրեն թէ իտալական թորփիլանաւեր Ճանտարլըի բացերը կը շրջին: Առեւտրական շոգենաւերուն և առագաստանաւերուն վրայ հսկողութիւն կ'ընեն:

⁂ Սայտայէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ իտալական քանի մը գրահաւորներ ու թորփիլանաւեր անցեալ կիրակի գիշեր դէպի հարաւակողմ կը յառաջանային դանդաղօրէն:

⁂ Փօրթուսի բացերը իտալական հինգ մարտանաւեր կը պտտին շաբաթէ մը ի վեր: Գիշերները ծովեզերքներուն վրայ հսկողութիւն կ'ընեն լուսարձակներով:

⁂ Քիոս կղզիին շրջականերն ալ իտալական մարտանաւեր տեսնուած են:

⁂ Բարիզէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ անգլոյն շրջանակներուն մէջ տիրող կարծիքին նայելով, Իտալացիները մեծ դժուարութեան պիտի բաղխին Ափրիկեան Տրիպոլիի մէջ: Օսմ. պատերազմիկներու մասին գովեստով կը խօսին զինուորական շրջանակներուն մէջ և կը գնահատեն այն ռազմագիտութիւնը, որով Թուրքերը շարունակ յարձակում կը գործեն, թշնամին օգնական ուժ չստացած: Տրիպոլիի մէջ կարեւոր ճակատամարտ մը կը սպասուի: Հինգ հազար Թուարէկներ հասած են անապատէն:

ՉԷՍԹԸՐԻ ԾՐԱԳԻՐԸ

Զրոյց կը շրջի թէ Մ. Նահանգներու կառավարութեան և Բ. Դրան միջեւ գոյացած համաձայնութեան մը շնորհիւ Չէսթըրի ծրագիրը ներկայ խորհրդարանական նստաշրջանին մէջ անպատճառ պիտի քուէարկուի: Պ. Չէսթըր մօտերս Կ. Պոլիս պիտի գայ:

ՆԵՐՈՒՄ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿ. ՅԱՆՑԱՒՈՐՆԵՐՈՒ

Ներքին գործոց Նախարարութիւնը ցանկը ուզած է այն ալպանիացի բանտարկեալներուն, որոնք Պատերազմական Ատեաններու կողմէ դատապարտուած են: Նոյնպէս Մակեդոնիոյ յոյն և պուլկար դատապարտեալներուն ցանկը պահանջուած է: Կառավարութիւնը որոշած է յարմար դատած անձերուն ներում շնորհել:

ԱԼՊԱՆԻԱՑԻՆԵՐԸ

Կառավարութիւնը արտօնած է Ելպասանի ալպանիական վարժապետանոցին և Կորիցայի դպրոցին վերաբացումը: Ալպանիական նոր վարժարաններ պիտի հիմնուին Լէսքօվիքի, Արկիրօքասթրոյի, Ֆիլիաթի, Պէրաթի և Փօսքայի մէջ: Նոյնպէս կառավարութիւնը դպրոցներ պիտի հաստատէ Միրտիթի մէջ: Այս վերջին գաւառին գայմագամ անուանուած է ալպանիացի Մէրտի պէյ:

ԴԱՀԼԻՃԸ

Նոր դատական Նախարար Մէմտուհ պէյ, իբր կարող պաշտօնատար մը, իր ձեռնհասութիւնը ցոյց տուած է դատական ասպարէզին մէջ: Նոր Նախարարը երէկ պալատ երթալով օրինական երդումը կատարեց: Խայրի պէյ, որ դատական Նախարարի պաշտօն կը վարէր, էվգաֆի Նախարար անուանուեցաւ վերջնականապէս:

⁂ Անգլիական թերթ մը կ'ըսէ թէ պատերազմական և Ներքին գործոց Նախարարները պիտի փոխուին: Շատ հաւանական է որ հանրածանօթ Թաթար Օսման փաշա պատերազմական Նախարար անուանուի: Նոյնպէս կ'ըսուի թէ Եէմէնի արշաւախումբին հրամանատար

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ 191

ԱՊՏԻՒԼ ՀԱՄԻՏ ԵՒ ՇԷՐԼՕՔ ՀՈԼՄՍ

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ
ԴԷՊԻ ԱՆԿՈՒՄ

ԳԼՈՒԽ Գ.
ԱՆԱՊԱՏԻՆ ՄԷՋ

Շէյխ Սալէհ և Պէտէվիները զգացին սպառնացող վտանգը, նոր ուժգնութեամբ մը սկսան իրենց ուղտերը վազցնել ու մէկէն ցիր ու ցան բաժնուեցան իրարմէ, անսահման անապատին մէջ: Սամի պէյ, որ արդէն ետեւ մնացած էր, շուարած մնաց, չորս դին նայեցաւ, փախչողներուն մէջ Շէյխ Սալէհը որոշելու և անոր հետեւելու համար, սակայն չկրցաւ և ինքն ալ առանձին, ըստ բախտի, ուղիղ առաջ քշեց:

Պէտէվիներու այս ցիր ու ցան բաժանումը շուարեցուց միւս խումբը որ հրամայեց իր հալածանքին: Միայն թէ իրենց մէ մին իր ուղտը առաջ քշեց, տեսնելով որ Սամի պէյ առանձին մնացած էր: Սուլթանին գործակատարը տեսաւ այդ առանձին թշնամին որ դէպի իրեն կուգար, ուզեց փախչիլ, բայց ա՛լ կարողութիւն չէր մնացած վրան և հազիւ դժուարաւ կրցաւ քանի մը հարուած տալ խեղճ կենդանիին որուն վրայ հեծած էր և որ չէր գիտեր ի՛նչ ուղղութեամբ երթալը:

Պէտէվիները արդէն անհետացած էին և հորիզոնին վրայ ցիր ու ցան միայն սեւ կէտեր կը նշմարուէին: Յանկարծ հրացան մը պայթեցաւ Սամի պէյի ետեւէն՝ յետոյ երկրորդ և երրորդ հարուած մը և կենդանին որուն վրայ կը գտնուէր, կքեցաւ ու գետին ինկաւ: Հարուածները զայն վիրաւորած էին ոտքէն:

— Սամի պէյ վար ցատքեց ուղտին կռնակէն և սկսաւ իր հրացանը փնտռել որ գետին ինկած էր. բայց հազիւ թէ զայն նշմարած ու գետին ծռած էր, նոր գնդակ մը եկաւ զինքն ալ վիրաւորելու աջ թեւէն: Սուր ճիչ մը արձակեց, բնազդաբար ձախ ձեռքը վիրաւորեալ թեւին վրայ դրաւ և այնպէս անշարժ մնաց:

Հալածիչը արդէն իրեն մօտեցած էր ու ուղտէն վար ցատքելով՝ ըէվոլվէրը ձեռքը բռնած դէպի իրեն կը յառաջանար:

— Մի՛ շարժիր, եթէ ո՛չ գլուխդ կը ջախջախեմ, պոռաց իր վրայ գալով:

— Ի՞նչ կ'ուզես ինէ, պատասխանեց Սամի պէյ այլայլած դէմքով մը:

Միւսը չպատասխանեց, եկաւ վիրաւորեալին քով, ծռեցաւ, անոր դէմքը զննեց և յետոյ, հեգնական շեշտով մը, ըսաւ.

— Վա՛յ, Սամի պէյ, դո՞ւք էք եղեր, ուրեմն չենք սխալած մեր ենթադրութեան մէջ:

Լրտեսը, իր կարգին, ուշադրութեամբ նայեցաւ իր խօսակցին և իսկոյն ճանչցաւ այն երիտասարդներէն մին որ Բօրթ-Սայիտէն, իբրեւ կին ծպտուած, իրենց շոգենաւը մտած էր ընկերներով:

— Այո՛, ես ինքս եմ, ըսաւ խրոխտ շեշտով մը:

— Բայց կարծեմ դուք ելմտական Նախարարութեան կողմէ իբրեւ պաշտօնեայ Արաբիա կ'երթայիք՝ ուրեմն ինչ գործ ունիք գիշեր ատեն այս անապատին մէջ:

— Եթէ չեմ սխալիր դուք ալ Ճիտտէ կ'երթայիք հոնկէ Ծիպութիի անցնելու համար, և ահա՛ դուք ալ գիշեր ատեն անապատին մէջ կը գտնուիք, պատասխանեց Սամի պէյ, միշտ իր վիրաւորեալ թեւը բռնելով, ու աչքը չհեռացնելով իր հրացանին վրայէն որ իր քովը, աւազին վրայ, կը հանգչէր:

Երիտասարդը նշմարեց թէ ո՛ւր կ'ուղղուէին Սամի պէյի ակնարկները. արագ շարժումով մը ծռեցաւ, հրացանը գետնէն առաւ և հեռուն նետեց: Այդ միջոցին Սամի պէյ, ձախ ձեռքը ետեւ տարաւ և ըէվոլվէրը հանելով իսկոյն երիտասարդին վրայ ուղղեց և կրակ ըրաւ:

Գնդակը վրիպեցաւ սակայն և երկրորդ հարուածը չքաշած, արդէն երիտասարդը իր վրայ խոյացեր ու ձեռքէն, յափշտակեր էր զէնքը:

— Հիմա կարծեմ կրնանք հանգարտօրէն խօսիլ, ըսաւ երիտասարդը:

Սամի պէյ պատասխան չտուաւ:

— Գիտեմ որ մեզի հալածելու համար կուգայիր, շարունակեց, ո՞վ էին միւս ընկերներդ:

— Վատեր որոնք զիս ձգելով փախան, պատասխանեց վիրաւորը:

— Ասիկա անօրոյ խօսք մըն է, յայտնապէս ըսէ՛ որո՛նք էին ընկերներդ... և մանաւանդ զիս խաբել մի՛ փորձեր, գիտես որ կեանքդ ձեռքիս մէջն է:

Սամի պէյ որուն վէրքը շատ թեթեւ էր, շարժում մը ըրաւ, աւազին վրայ տեղաւորուեցաւ և ըսաւ.

— Քեզ խաբելու պէտք չունիմ, այո՛, ձեզի կը հալածէի և կը յուսայի որ պիտի կրնայի աքսորեալները ձեռք անցնել և զանոնք կրկին յանձնել օրինաւոր իշխանութեան: Անոնց վրայ հսկելու պաշտօն ունէի և, իբրեւ հաւատարիմ պաշտօնեայ, իմ պարտականութիւնս էր այս մասին ձեռքէս եկածը ընել: Ասոր համար, երբոր շոգենաւը Սուէզ հասաւ, իսկոյն Պէտէվիներէ խումբ մը կազմեցի և ճամբայ ելայ: Ահա՛ իրողութիւնը... հիմա քանի որ զինաթափ եղած եմ և դուն զինեալ ես, կրնաս ուզածդ ընել:

— Ուրախ եմ որ անկեղծօրէն ամէն բան խոստովանեցար, պատասխանեց երիտասարդը: Հիմա պատրաստուէ՛ քու արժանի պատիժդ ընդունելու...:

— Ի՞նչ ըսել կ'ուզես, գոչեց Սամի պէյ յուզուած ձայնով մը:

— Ըսել կ'ուզեմ որ իբրեւ գաղտնի կազմակերպութեան անդամ պաշտօն յանձնուած է ինծի ձեզ պատժելու և այդ պաշտօնս այժմ պիտի կատարեմ:

— Ի՞նչ, գոչեց Սամի պէյ, անզէն մարդ մը որ ինքզինք պաշտպանելու ո և է միջոց չունի. որ թեւէն վիրաւորուած է, որ ոտքի կանգնելու իսկ կարող չէ, մի՞թէ պիտի կրնա՞ս զազրելութեամբ սպաննել, այնպէս որովհետեւ կ'ենթադրեմ որ քու ըսած պատիժդ պարզ մարդասպանութենէ ուրիշ բան չկրնար ըլլալ:

(Շարունակելի)

Իզզէթ փաշա պատ. Նախարար պիտի ըլլայ։

⁂ Պէրութի ժողովուրդը հեռագրով մը պահանջած է որ Հագգը փաշայի դահլիճը պատի քաշուի, Ափրիկեան Տրիպոլսի խնդրին մէջ անհոգ գտնուած ըլլալուն համար։

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Առջի օր Խորհրդարանին մէջ երեսփոխանները գումարում մը ըրին, նախաձեռնութեան քոմիթէ մը կազմելու համար, որ պալքանեան դաշնակցութեան իրագործման պիտի աշխատի։

ԲՈՂՈՔ

Սէրէզի պուլկար և յոյն հասարակութիւնները հեռագրով մը բողոքած են Կլէվէնայի մետրապոլիտին սպաննութեան դէմ։ Մէկ պուլկար և մէկ յոյն երեսփոխան Ներքին գործոց Նախարարին հաղորդած են այդ հեռագիրը։

ԻԹԹԻՀԱՏԷՆ ԲԱԺՆՈՒՈՂՆԵՐ

Կիւմիւշխանէի երեսփոխան Լութֆի փաշա և Սարուխանի երեսփոխան Շէքիպ պէյ Իթթիհատի կուսակցութենէն հրաժարած են։ Շէքիպ պէյի հրաժարականը չէ ընդունուած։

ՏԷՕՅՉ ՕՐԻԷՆԹ ՊԱՆՔ

Տէօյչ Օրիէնթ Պանքի տնօրէնութիւնը կը խնդրէ մենէ ծանուցանել թէ կեդրոնը Պերլին կը գտնուի, և բոլորովին անջատ է Պանք տ'Օրիանէն, որ յունական հաստատութիւն մըն է և որուն կեդրոնը հաստատուած է Աթէնք։ Տէօյչ Օրիէնթ Պանք մասնաճիւղ չունի Իզմիրի մէջ։

«ԻՕՆԻ» ՇՈԳԵՆԱՒԸ

Բաքէ ընկերութեան Իօնի շոգենաւը այսօր Մարսիլիայէն հասնելով վաղը իրիկուն ժամը 4ին ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Մարսիլիա։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԹԱԳՐԻՐԸ

ԵՒ

ՍԱՅԻՏ ՓԱՇԱ

Քրիստոնեայ հոգեւոր պետերու կողմէ հաւաքաբար նախորդ Դահլիճին ներկայացուած թագրիրին արդիւնքը ստանալու համար Յունաց Պատրիարքարանի կողմէ Դասը Գիւղի մետրապոլիտը, Յունաց Բաղաք. Ժողովոյ անդամ Մ. Եուանիտի, օսմ. երեսփոխան Պուչօ էֆ. և Պատրիարքարանի գործակատարը. Հայոց Պատրիարքարանի կողմէ՝ Արշարունի Սրբազան և Մինդատ Հայկազն, իսկ Պուլկարաց Էկզարքարանին կողմէ օսմ. երեսփոխան Տալչէֆ, գործակատարը Պ. Կէչէֆ, և եկեղեցական մը երէկ խմբովին Բ. Դուռ երթալով Վարչապետին այցելեցին։ Սայիտ փաշա անմիջապէս իր ներկայութեան ընդունեց պատուիրակութիւնը որ իր այցելութեան նպատակը յայտնելէ վերջ Պուչօ, Տալչէֆ և Մ. Հայկազն խօսք առնելով նախ յայտնեցին թէ վեց ամիսէ ի վեր ներկայացուած է այդ թագրիրը և սակայն որ և է արդիւնք մը չէ ունեցած տակաւին, հակառակ անոր որ նախապէս շատ մը խոստումներ եղած էին. և մասնաւորաբար զինուորագրութեան խնդրոյն չի կարգադրուելուն համար գաւառի մէջ ուսանողներ զինուոր կառնուին ու պիտի առնուին, հետեւաբար շուտով կարգադրութիւն մը ընելու պէտքը զգացուցին։ Հայկազն էֆ. աւելցնելով նաեւ թէ՝ Հայաստանի մէջ պարբերաբար և գրեթէ շարունակաբար գործուող ոճրագործութիւնները տեւական հանգամանք մը ստանալու կսպառնան, խնդրեց վարչապետէն որ ուշադրութեամբ նկատի առնուին այդ դէպքերը և վճռական կարգադրութիւններ ըլլան և ալ վերջ մը դրուի այդ անհաճոյ իրողութիւններուն։ Արշարունի Սրբազան գեղեցիկ ամփոփումով մը ճշդապէս պարզեց ներկայացուած խնդիրները և գլխաւորապէս ծանրանալով ուսուցիչներու և դպիրներու զինուորագրութեան հարցին վրայ ըսաւ թէ՝ Հայաստանեայց Եկեղեցին աւելի պէտք ունի դպիրներու քան Յունացը. հետեւաբար այս խնդիրն ալ, աւելցուց, իր կարեւորութեանը համար պէտք ունի շուտափոյթ լուծման մը։ Սայիտ փաշա պատասխանելով ըսաւ թէ ներկայացուած բոլոր խնդիրները միասին նկատի պիտի առնէ և ձեռքէն եկած ջանքը չպիտի խնայէ օսմանեան բոլոր ազգերու մէջ իսկապէս համերաշխութիւն մը գոյացնելու համար։ Իսկ միւս կողմէ ցաւ յայտնեց որ Տեղապահ Սրբազանը երեք անգամ չի կրնալ ընդունելուն համար Հայոց Բաղաք. Ժողովին մէջ խնդիր եղեր է, ինչ որ իրեն համար մեծ ցաւ պատճառեր է։ Սակայն դիտել տուաւ որ այն օրերը ստիպուած էր նախարարական արտաքոյ կարգի ժողովներու նախագահել Տրիպոլսոյ խնդրոյն պատճառով և աւելցուց որ ո՛ր օրը ուզուի պատրաստ է ժամադիր ըլլալ և տեսակցիլ Տեղապահ Սրբազանին հետ։ Սայիտ փաշա կրկին անգամ ներողութիւն խնդրեց եղած անպատեհութեան համար և պատգամաւորութիւնը մեկնեցաւ Բ. Դուռնէն։

ԿՈՎԿԱՍԻ ՀԱՅ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԸ

Կովկասի Հ. Բ. Ընկ. Խորհուրդը մեծ իշխան Նիքոլա Միխայլովիչին նուիրեր է մէկ օրինակ յոբելեանի առթիւ հրատարակած ընկերութեան 30ամեայ պատմութեան գրքին, որուն մէջ տպագրուած է Կովկասի նախկին փոխարքայ Մեծ իշխան Միխայիլ Նիկոլայեւիչի պատկերը։ Այդ առթիւ իշխանին կողմէ Մոդղաւսկին Խորհրդի նախագահ Պ. Ս. Ցարութիւնեանին հետեւեալ հեռագիրը ղրկեր է. «Մեծ իշխան Նիկոլայ Միխայլովիչը անկեղծօրէն շնորհակալ է Կովկ. Հ. Բ. Ընկերութենէն՝ յոբելեանական պատմութեան գրքին մէկ օրինակը մատուցանելնուդ համար»։

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԸ

«Մշակ»ի մէջ կը կարդանք.— Մեզ հաղորդում են հետեւեալը. «Դաշնակցութեան» գործով բոլոր մեղադրվողների կողմից վերջին անգամ առաջարկված վկաների թիւը հասնում է 3000—3500ի։ Այդ վկաների մէջ կան և մի շարք կառավարական պաշտօնական անձնաւորութիւններ, ինչպիսիք են գեներալներ Մալամա, Ֆէյշեր, Զօլօտարեով, Դոլօչեապօվ, նահանգապետներ Տիզէնհաուզէն, Պրինց Նապոլէոն և այլ պետական գործիչներ։ Մեղադրվողներին կը պաշտպանեն Պետերբուրգի և Մոսկուայի նշանաւոր փաստաբանները, ինչպիսիք են Զարուդնի, Տեսլենկո, Մուրավեօվ, Սօկոլօվ, Անդրոնիկօվ, Մալեանտովիչ, Պերեվերզեւ, Կերենսկի և ուրիշները»։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸ ՕՐԹԱՔԻՕՅԻ ՄԷՋ

Օրթագիւղի թաղային վարժարանին ի նպաստ թատերական ներկայացում մը տրուեցաւ անցեալ շաբաթ գիշեր գիւղին Բարեխնաց թատրոնին մէջ։ Ամէն ազգէ ու ամէն դասակարգէ հանդիսականներ կանուխէն լեցուած էին թատրոնասրահը ստուար բազմութեամբ մը, բազմութիւն մը զոր Աբեկեանի ներկայացումներէն ի վեր չէր տեսած Բարեխնաց թատրոնը։ Թատերախաղն էր Վիքթօր Հիւկոյի Թռիպուլէն, զոր աղճատ թրքերէնով մը ներկայացուցին Ս. Դ. Հնչակեան ակումբին պատկանող ամաթէօր երիտասարդներ, որոնք աւելի լաւ կ'ընէին թրքական զօմէտի մը խաղալով քան Թռիպուլէն, զոր ամենամեծ արուեստագէտներն իսկ վարանումով բեմ կը հանեն։

Շիտակը ամօթ զգացի, երբ տեսայ թատրոնէ հասկցող հայ, յոյն և հրեայ թաղեցիներ որ քմծիծաղներով կը քննադատէին ներկայացումը, քանի որ Վիքթօր Հիւկոյի այդ հիանալի թատերախաղը, Թռիպուլէն, ծաղկաթոր կ'ըլլար և տրամը աւելի զաւեշտի կը նմանէր։ Հետեւաբար զարմանալի չէ որ ո՛չ ոք չզգածուեցաւ այդ յուզիչ տրամէն, որ պէտք էր խորունկ տպաւորութիւն մը գործէր ներկաներուն վրայ։ Ցաւով կը գրենք այս տողերը, առանց վհատեցնել ուզելու երիտասարդ ամաթէօրներու այդ խումբը, որուն եռանդը գովելի է իսկապէս, բայց իր ուժերէն շատ վեր թատերախաղեր ներկայացնելու յաւակնութիւնը ունի։ Ներկայացման նիւթական յաջողութեամբ պէտք չէ շլանան։ Բարոյական յաջողութիւնը աւելի մեծ նշանակութիւն պէտք է ունենայ իրենց համար, և ատոր համար ալ շատ դիւրին միջոց մը կայ, այն է մեր բարքերէն առնուած դիւրին խաղեր բեմ հանել, ուր ապահով եմ թէ յաջողութիւն պիտի գտնեն։ Այս առթիւ փութամ ըսելու որ Թաղին մէջ ուրիշ թատերախումբ մը կայ որ կը մրցի միւս թատերախումբին հետ։ Տեսնենք ան ինչ պիտի ընէ։ Ամէն պարագայի մէջ այդ խումբերը պէտք է բարձր բռնեն Բարեխնաց թատրոնին պատիւը, ուր մեծանուն Ադամեան բեմ ելած է և ամաթէօրներու շնորհքով թատերախումբեր յաջող ներկայացումներ տուած են։ Բաղձալի պիտի ըլլար այժմեան երկու թատերախումբերուն միացումը, որպէսզի կարելի ըլլայ քիչ շատ գոհացուցիչ խումբ մը կազմակերպել։ Առայժմ անկարելի էր խօսիլ ատիկա, քանի որ խումբերէն մէկը հնչակեան և միւսը դաշնակցական գոյն ունի։ Բայց չենք ըմբռներ թէ գեղարուեստի մէջ կուսակցական ոգին ի՛նչ գործ ունի։ Ազնիւ մրցակցութիւնը կը հասկնանք, բայց ո՛չ Օրթաքէօյի պէս փոքր թաղի մը մէջ, ուր այսօր երկու թատերախումբեր և երկու լսարան-ընթերցարաններ կան —իբր թէ մէկ հատը չըլլար— որոնք անտեղի պայքար մը կը մղեն իրարու դէմ, մինչ թաղեցին սխալօրէն կը դիտէ այդ ծիծաղելի աքլորամարտը։

ԹԱՂԵՑԻ ՄԸ

ՊԷՇԻԿԹԱՇԻ ԳՈՐԾԵՐԸ

Պէշիկթաշի Ազգ. վարժարանին նոր ուսուցիչներն ալ առած-քաշած են ամսական չստանալնուն համար։ Բառին լայն նշանակութեամբ ապիկար Թաղ. Խորհուրդին երեսէն, այն վարժարանը որ հրապարակին վրայ գտնուող շատ մը աշակերտներ ընծայած է, այսօր ինկած է սոսկ մանկապարտէզի վիճակին, ընդ ամէնը հազիւ ունենալով տասնեակ մը 10-12 տարեկան աշակերտ միայն։ Մնացեալները 3-7 տարու տղաք են, որոնց համար չորս հատ մանկապարտիզպանուհի... բռնած է թաղին անվաւեր միակ հոգաբարձուն։ Առեղծուա՛ծ։ Պէշիկթաշի եկեղեցին մի միայն կալուածական հասոյթներէ ամսական երեսուն ոսկի հասոյթ ունի, բայց ո՛չ միայն պարտքի տակ ինկած է, այլ և ուսուցիչներու ամսականներն ալ չտար։ Եւ այս ամէնը մինչ իր պաշտօնին անգիտակից և ապիկար ամբաստանեալ Թաղ. Խորհուրդին երեսէն և յանցաւոր մատակարարութեանց։ Դժբախտաբար թաղեցիներու բարի այլ միամիտ մէկ մասը գործիք եղած է նենգաւոր և նշանաւոր զեղծարարի մը որ միւս կողմէ ալ գործիք ըրած է «Թաղ. Խորհուրդ»ը և այս վերջինն ալ իր կարգին —և ի հարկէն— տրամադրելի կ'ընէ անզգ. ոսկիներ, անոր ձեռքով միամիտներ որսալու ի նպաստ(՛) իրեն։ Բայց ի՛նչ որ ալ խօսուի և ըսուի, իրողութիւնները մէջտեղ են, թո՛ղ անոնք խօսին...։

ՉԷԶՈՔ

ԿՈՐՍՈՒԱԾ

Բնիկ Եոզղատի Ուզունլու գիւղացի 55 տարեկան Կիրակոս Էշմէջեան անուն ազգայինը իր երկու՝ Հայկ 14 և Արամ 11 տարեկան զաւակներուն հետ Աղեքսանդրիայէն Կիպրոս գացած և Կիպրոսէն դէպի Պոլիս ճամբորդելու առեն անհայտացած է։ Կը խնդրուի արգոյ ազգայիններէ, որ եթէ երբէք անոնց մ'որ, ողջ կամ մեռած ըլլալու մասին ո՛ր և է տեղեկութիւն ունենին, հաճին իմաց տալ Պատրիարքարանի։

ՄՐՑՄԱՆ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆ

Պատրիարքարանի Վարչական Դիւանին համար ընտրելի դրագրին մրցման քննութիւնը՝ որոշմամբ Բաղ. Ժողովոյ, պիտի կատարուի վերջնապէս այսօր չորեքշաբթի (19 հոկտ.) Ը. Ե. ժամ 10ին Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։ Ուստի, սոյն պաշտօնը յանձն առնել փափաքողները վերստին կը հրաւիրուին որոշեալ օրը ներկայանալ և մասնակցիլ մրցման քննութեան, միասին բերելով իրենց շրջանաւարտի և բարի վարուց վկայագրերը՝ իրենց կենսագրական ծանօթութիւնները պարունակող խնդրագրով մը։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ստացանք ծանօթ ուսուցիչ Գրիգոր էֆ. Մարգարեանի Սկզբունք Քաղաքացիական կրթութեան անուն նոր հրատարակութիւնը, որ հայ ուսանողին համար անհրաժեշտ դասագիրք մըն է սահմանադրական ռեժիմի մէջ։

ՇԱՆԹԻ

9րդ թիւը հրապարակ ելած է նոխ ու բազմակողմանի բովանդակութեամբ. ցնցող նորավէպ մը՝ Տիրան Աստուածատուրէ. յաջող ու սիրական բանաստեղծութիւններ՝ Դանիէլ Վարուժանէ, Տիկին Զ. Քալէմքեարեանէ, Վահան Թէքէեանէ։ Նոթեր՝ ռուսահայ ծանօթ գրող Կարէն Միխայէլեանէ. ուսումնասիրութիւններ, քրոնիկ, գեղարուեստական բաժին եւլն եւլն.

Նշանակելի են մանաւորապէս այս թիւին մէջ այժմէական երկու մեծադիր ու ճոխ նկարներ։

Գին 2 դրուշ

Կեդրոնատեղի ՇԱՆԹ տպարան

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՕՍՄԱՆՑԻՆԵՐՈՒՆ ՅԱՂԹՈՒԹԻՒՆԸ

ՊԱՏ. ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ՀԵՌԱԳԻՐԸ

Տրիպոլսէն սա հեռագիրը ուղղուած է պատերազմական նախարարութեան, հոկտ. 17 թուականով. — Հոկտ. 23ին գիշերը Ցիզմէք զինուորներէ եւ կամաւորներէ բաղկացած ոյժը յանկարծական յարձակում մը գործեց թշնամիին զինուորական ուժին ճիշդ կեդրոնին դիրքերուն վրայ եւ թշնամիին պաշտպանութեան գիծը քանի մը տեղերէ խզեց։ Յարձակողներէն ոմանք խուրմալըքի մէջէն մինչեւ քաղաք մտեցան։ Այդ օրը մինչեւ ժամը 4, աջ թեւին կողմէ կատարուած բուռն յարձակման շնորհիւ, կարելի եղաւ նոր գծին վրայ թշնամիին տիրած բոլոր ամրոցները եւ դիրքերը ու պաշտպանութեան գիծերը խլելով մինչեւ քաղաքին սահմանները հասնիլ։ Յետոյ զինուորական ուժերը բուռն յարձակում ըրին Սէբրը Մուրի եւ Հաժի դիրքերուն վրայ — որոնք մինչեւ ամսոյս 15ը թշնամիին ձեռքը կը գտնուէին։ — Այդ դիրքերն ալ յաջողեցան ետ առնել եւ իտալացիները վանել։ Այդ կռուին մէջ Իտալացիները իրենց բոլոր ուժերը ու նիզակները թափելով թնդանօթաձգութեամբ ու բուռն կրակով դիմադրեցին։ Սակայն օսմանցիները ոչ մէկ ոյժի առջեւ ընկրկելով գրաւեցին։ Թշնամին չկրնալով դիմանալ, դիրքերը պարպեցին ու խոյս տուին։ Միջոցներ ձեռք առնուեցան։ Ստոյգ է որ Իտալացիները մեծ կորուստներ ունեցան, սակայն քանակը յայտնի չէ դեռ։ Օսմանցիներէն 40—50 հոգի սպաննուած եւ 150ի չափ վիրաւորուած են։

ԳԱՐԼՄԱՆԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐԸ, ԲԵՐԱ
ՄԵՐ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒՄԸ

Քօսթիւմ-թայեօրներ
Ասուէէ մանթօներ
Թաւշէ մանթօներ
Մուշտակէ մանթօներ
Պլուզներ
Ժիւփեր
Մանշօններ
Մուշտակէ պօաներ
Կիներու ճերմակեղէններ
Բրդեղէններ
Թաւիշներ
Գուլպաներ
Թաշկինակներ
Մարօքէնէ առարկաներ
Թաւիշէ քակներ

Այս առթիւ եւ վաճառատանց ընդարձակման տեւողութեան միջոցին, որ արդէն սկսած է, Լիքիտասիօնի մը ձեռնարկած ապրանքներու ամբողջ մթերքին վրայ, գիներու մեծ զեղչով։

Ներկայ առիթը եզական ըլլալով՝ մեր յաճախորդները կը հրաւիրենք օգտուիլ անկէ։

ԱՄԷՆ ՕՐ ՆՈՐԱՁԵՒ
ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ ԿԸ ՀԱՍՆԻՆ

Տանթելաներ
Պրօտրիներ
Կալօններ
Մետաքսեղէններ
Ճերմակեղէններ
Ծածկոցներ
Վարագոյրներ
Տղոց համար պատրաստ զգեստեղէններ
Շալեր
Էշարփեր
Կեղծ զարդեղէններ և ուրիշ նազարուակէ առարկաներ

ՆՈՐ ՁԻՒՂ. ԿԻՆԵՐՈՒ ԳԼԽԱՐԿՆԵՐ
ԵՒ ՆՈՐՈՅԹԻ ՆԻՒԹԵՐ

ԾԵՐԱԿՈՅՏԸ

Ծերակոյտի երէկի նիստին մէջ կարդացուեցաւ Դահլիճին պատասխանը, բայց վիճաբանութիւնը յաջորդ նիստին յետաձգուեցաւ։ Յետոյ Խալիս Զիա պէյի ծերակուտական անուանման խնդիրը քննող յանձնաժողովին տեղեկագիրը նկատի առնուեցաւ, որ կ'եզրակացնէր թէ Սահմանադրութեան հակառակ է այդ անուանումը։ Եպարքոս Սաիտ փաշա յայտարարեց թէ բնաւ չի հակառակիր Սահմանադրութեան։ Այդ խնդրի վիճաբանութիւնը յետաձգուեցաւ։ Ապա նկատողութեան առնուեցաւ եւ կարդացուեցան Պոլու-Ատաբազարի նոր գծին եւ Հայտար-Փաշա Բէնտիք երկրորդ գծին պայմանագրութիւնները բայց ատոնց ալ վիճաբանութիւնը ուրիշ նիստի յետաձգուեցաւ։

ԻԹԹԻՀԱՏԻՆ ՆԻՍՏԸ

Երէկ Իթթիհատը նիստ գումարելով խորհրդակցութիւններ կատարեց սա խնդիրին վրայ թէ պէ՞տք է Երեսփ. Ժողովին մէջ ընդունիլ Այտընի երեսփոխան Սրտըր պէյի կողմէ տրուած թագրիրը, որով ներքին գործոց նախարարութենէն բացատրութիւն կուզուի թէ ի՞նչու համար կառավարութիւնը ազդու միջոցներ ձեռք չառներ Այտընի նահանգին աւազակներուն դէմ։ Նոյնպէս վիճաբանութիւններ եղան Իթթիհատէն հրաժարած երեսփոխաններու մասին։

ԱՒԱԶԱԿՆԵՐՈՒ ՀԵՏ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ

Վանէն կը հեռագրեն թէ աւազակ Սախս իր արբանեակներով մեծ ընդհարում մը ունեցած է ոստիկան-զինուորներու հետ։ Աւազակներէն երկուքը սպաննուած եւ միւսները մութէն օգտուելով խոյս տուած են։ Ոստիկան-զինուոր մը վիրաւորուած է։

ՊԱՀՐԻՅԷ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

150 ատէտ Նումունէսի կիպի ճէտի նէօպէթ գօճըղը։

700 չիֆթ Նումունէսի կիպի ճէտիտ նեւ էլտիվէն։

Թէրսանէի ամիրէ իչուն լիւզումի օլան պալատէ մըգտարլըրը մուհարրէր իքի գալէմ էշեա միւնաքասայա վազ իտիլմէք իւզրէ մէվգիի միւնաքասայա գօնուլտուղունտան մէզքիւր էշեանըն իհալէսինէ թալիպ օլանլարըն նիւմունէ օն նիսպէթինտէ թէմինաթ աքչէլէրինի միւսթասհիպէն բուլմի Թէշրինի էվվէլին եիրմի իքինճի ճումա կիւնիւ սաաթ իքի բուչուգտա գատար Պահրիյէ Նէզարէթի աէօրտիւնճի տաիրէ լէվազըմ գըսմընա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

14 Թէշրինի էվվէլ 327 3—1

⁂

45 ատէտ Նումունէսի կիպի գումաշէ։

Պահրիէ ինզիպատի սաքէրի մէմուրլարը իչուն լիւզումի օլան պալատէ մըգտարը մուհարրէր գումաշէ միւնաքասայա վազ իտիլմէք իւզրէ մէվգիի միւնաքասայա գօնուլտուղունտան իհալէսինէ թալիպ օլանլարըն նիւմունէ օն նիսպէթինտէ թէմինաթ աքչէլէրինի միւսթասհիպէն բուլմի Թէշրինի էվվէլին եիրմի իքինճի սաաթ իքի բուչուգտա գատար Պահրիէ Նէզարէթի աէօրտիւնճի տաիրէ լէվազըմ գըսմընա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

15 Թէշրինի էվվէլ 327 3—1

⁂

Համթա չէքի
935 կիւրէքէն
315 մէշէ
300 ակլ
——
1550

Ռումէլի մէշէ քէօմիւրի գըյյէ 100000
Մէրճիմէք գըյյէ 30000
Բաթաթէս գըյյէ 84000

Էվվէլճէ միւնաքասայա գօնուլտուղու իլան խուլէն պալատէ մուհարրէր օտուն վէ մէշէ քէօմիւրիլէ մէրճիմէք վէ պաթաթէսին Թիյաթլարը հատտը լայըգտա պուլունմատըղընտան օտուն իլէ մէշէ քէօմիւրինին Թէշրինի էվվէլին օն տօգուզունճու չէհարշէնպէ վէ մէրճիմէք իլէ պաթաթէսին եիրմինճի փէնճշէնպէ կիւնլէրի պազարլըքլա սաաթ իքիտէ գաթի իհալէլէրի իճրա օլունաճաղընտան շէրայիթը միւնաքասայը աննամագ վէ միւնաքասայա իշթիրաք իթմէք իւզրէ թէմինաթ աքչէլէրինի միւսթասհիպէն Պահրիէ Նէզարէթի աէօրտիւնճի տաիրէ լէվազըմ գըսմընա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

15 Թէշրինի էվվէլ 327

⁂

20000 ատէտ Նումունէսի կիպի թուղլա։

Հավուզլար իչուն վազ օլունաճագ նէվ ուսուլ գաղղանլարըն նաթղալարը իչուն լիւզումի օլան պալատէ մըգտարը մուհարրէր Նումունէսի թուղլա միւնաքասայա վազ իտիլմէք իւզրէ մէվգիի միւնաքասայա գօնուլտուղունտան մէզքիւր թուղլանըն իհալէսինէ թալիպ օլանլարըն նիւմունէ օն նիսպէթինտէ թէմինաթ աքչէլէրինի միւսթասհիպէն բուլմի Թէշրինի էվվէլին եիրմի իքինճի պազարթէսի կիւնիւ սաաթ իքի բուչուգտա գատար Պահրիէ Նէզարէթի աէօրտիւնճի տաիրէ լէվազըմ գըսմընա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

10 Թէշրինի էվվէլ 327 3—2

⁂

Պահրիէ մըրքէզ խասթախանէսինէ Թէրսանէի ամիրէ տախիլինտէքի քէրէսթէ անպարընտա վէ ֆապրիգասընտա իսթիհլագ խոլլըն Թօզ ֆապրիգասընտա խալէ օլունաճագ աէրգօզ սուէի թէօր իֆրէզիլմէ իլէ հարիճ մէտոլըգը վաղը վէ իրպաու ամէլիաթը մուգաթաալը գարաֆէթէլի լէվազըմ վէ ամէլիէի ինչաէյէ միւթէֆէրրիաթը սարֆ օլմագ իւզրէ մէվգիի միւնաքասայա գօնուլտուղունտան էվվէլճէ իլան խաքքըմ նումտա թէքլիֆ օլունան ֆիաթ լայըգտա կէօրիւլմէտիկինտէն ... փալէթնամէլէրինի միւսթասհիպէն պազարլըգ սաաթ իքիտէ Նէզարէթի Պահրիյէ աէօրտիւնճի տաիրէ լէվազըմ գըսմընա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

13 Թէշրինի էվվէլ 3—3

ՕԼԻՕՆ

336—40 ԲԵՐԱ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ 336—40

Կը փութա՛նք մեր յարգոյ յաճախորդներուն ծանուցանելու թէ ձմեռան եղանակի բոլոր նորաձեւ ապրանքները հասած են արդէն։ Այս ձմեռան ամենէն յարգի նորաձեւութիւնը Թաւիշն է։ Ոչ մէկ վաճառատուն կրնայ թաւիշներու այնքան զանազանութիւն ընծայել որքան Օ Լիօն վաճառատունը իր նպաստաւոր գիներով։ Նոյնպէս կը ծախուին կիներու քոսթիւմներ թաւիշէ և տրաէ, թաւշեայ մանթօներ, Լիօնի ամենէն ընտիր մետաքսեղէնները, թաւշապատ բրդեղէններ և տուպլը ֆաս՝ վերջին նորաձեւութեամբ ու բոլոր նորաձեւ կարնիթիւրներ Շրջազգեստներու և Մանթօներու համար։ 24—2

ԹԻՒՐՔԻԱ ԹԻՃԱՐԷԹ

ՎԷ

ՍԷՆԱՅԻ ՊԱՆՔԱՍԸ

Թիւրքիա Թիճարէթ վէ Սէնայի Պանքային բաժնեթուղթերը տպագրուած և պատրաստուած ըլլալով, որոշուած է առժամեայ բաժնեթուղթերուն տեղ բաժնետէրերուն յանձնել վերջնական բաժնեթուղթեր։ Բաժնետէրերէն կը խնդրուի դիմել Թիւրքիա Թիճարէթ վէ Սէնայի Պանքային կեդրոնատեղին, Պոլիս, Նամազկեահ եանը, Բիւլթիւթխանէ փողոց, Թիւրքիա խան։ Գաւառներու մէջ գտնուող բաժնետէրերը եթէ յանձնարարեալ նամակով թղթատարատուն յանձնեն իրենց առժամեայ բաժնեթուղթերը, հասցէնին ցոյց տալով բացորոշապէս, ի փոխարէն յանձնարարեալ նամակով պիտի ստանան վերջնական բաժնեթուղթերը։

Անուանական առժամեայ բաժնեթուղթերուն փոխարժէքը եթէ ամբողջապէս վճարուած չըլլայ, վերջնական բաժնեթուղթերու հետ չեն փոխանակուիր անոնք։ Իսկ եթէ անուանական առժամեայ բաժնեթուղթերու տէրերը կը փափագին վերջնական բաժնեթուղթերը ձեռք բերել, Պանքային Վարչական Խորհուրդին կողմէ 1326 Նոյեմբ. 9/22ին տրուած որոշման համաձայն, կրնան փոխարժէքը վճարել ամբողջապէս և իրենց առժամեայ բաժնեթուղթերուն տեղ վերջնական բաժնեթուղթեր ստանալ։ Բաժնեթուղթերը շրջաբերութեան հանուած առեն 5, 10, 20, 50, 100, 250, 500, 1000, 1500 բաժնեթուղթեր տպագրուած ըլլալով կը խնդրուի որ իրենց կատարելիք դիմումներու մասին քանի մը օր առաջ պանքային իմաց տան թէ ինչպէս կ'ուզեն իրենց բաժնեթուղթերը փոխանակել վերջնական բաժնեթուղթերուն հետ։ 4—3

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՏՈՔԹ. Ա. ԱՐԵՒԵԱՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՖԻԼԱՏԷԼՖԻԱՅԻ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ ԵՒ ԱՆԴԱՄԱԶՆՆԱԿԱՆ ԳՈԼԷՃԷ
ՎԿԱՅՈՒԱԾ
Արտըրմահ Փալինիօ, Բերա Թէբէ-Պաշի թիւ 37 17—50

ԼԱԶԱՐՕ ՖՐԱՆՔՕ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՊՈԼԻՍ,
Ֆինճանճըլար Եօգուշու, թիւ 31, 33, 35 եւ 37

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ
ԲԵՐԱ, Բասաժ տ'Անաթօլի
ՂԱԼԱԹԻԱ, Եէնի Ճամի փողոց, թիւ 14, Թիւնէլին քով
ՊՈԼԻՍ, Սուլթան-Համամ, թիւ 3

ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ
Գորգ, Նկարէն թուղթեր, Մուշամպա, Լինօլէօմ, Ասեղնագործուած սփօրներ, Ուղեւորութեան ծածկոյթներ
Ամէն տեսակ վարագոյրներ, Աղուափետուրներ
8—18

ՕՍՄ. ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

شرکت تجاریه عثمانیه

SOCIÉTÉ COMERCIALE OTTOMANE
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 100,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՅ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ԴՐԱՄԵՆԵԱԿՆԵՐԸ ԱՌԺԱՄԵԱՅ ԿԵՐՊՈՎ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ԵՆ
ՍԹԱՆՊՈՒԼ, ԳԱԹԸՐՃԸՕՂԼՈՒ ԽԱՆ

Հայկական սոյն դրամական հաստատութիւնը կ'ընէ փոխատուութիւններ՝ առեւտրական տոմսերու, մուրհակներու, փոխանակագիրներու, բաժնեթուղթերու, պարտաթուղթերու, ապրանքներու եւ բեռնագիրներու վրայ։

Կուտայ չէքեր, վարկագիրներ, փոխանակագիրներ եւ հեռագրական վճարումի հրամաններ՝ ինչպէս Թուրքիոյ նոյնպէս աշխարհիս բոլոր մասերուն վրայ։

Կը գնէ եւ կը ծախէ ամէն տեսակ բաժնեթուղթեր եւ պարտաթուղթեր, թէ՛ մեր եւ թէ բոլոր օտար հրապարակներուն վրայ, ինչպէս եւ օտար դրամներ։

Կը գանձէ եւ կը զեղչէ առեւտրական տոմսեր, մուրհակներ, փոխանակագիրներ, բաժնեթուղթեր եւ կտրօններ։

Կ'ընդունի դրամական աւանդներ նպաստաւոր պայմաններով։

Դրամատունս հաստատած է առեւտրական տեղեկութիւններու համար՝ լաւագոյն կերպով կազմակերպուած սպասարկութիւն։

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

Խնայողութիւնը մեր համայնքին մէջ քաջալերելու համար կ'ընդունի 25 դրուշէն սկսելով գումարներ։

Դրամատունս կը կատարէ նաեւ թէ՛ իր հաշւոյն, թէ՛ մասնակցութեամբ եւ թէ ուրիշներու հաշւոյն ամէն տեսակ արդիւնաբերութիւններու եւ ապրանքներու գնում, վաճառում, փոխանակութիւն, ներածում եւ արտածում։

Կ'ընդունի ներկայացուցչութիւն թէ՛ տեղական եւ թէ օտար տուներու։

Կը կազմէ առեւտրական եւ ճարտարարուեստական ընկերութիւններ եւ կը մասնակցի անոնց։ Կ'ընէ հանրօգուտ շինութեանց վերաբերեալ ամէն տեսակ ձեռնարկութիւններ։

دونانمای عثمانیه خدمت ایتمك

هم مركزی محافظه ایتمك

هم معمولات عثمانیه‌یه رغبت كوسترمك

هم تجارت ملیه‌یه یاردیم ایتمك ایچون

دونانمای عثمانی معاونت ملیه جمعیتی منفعتنه چیقان

سیغاره كاغد

و كبریتلرینی

ترجیح واستعمال ایتمك وظائف وطنیه‌دندر .

خصوصاكه فیأتده هیچ فرق یوقدر .

عمومی دپوزیتوسی استانبولده فینجانجیلرده نومرو ۸

ՄԷՆԻԷՐԻ - ՇՈԳՈԼԱՆ

ԱՆԲԱՂԴԱՏԵԼԻ ՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ
ՀԱՄԱՐ ԱՄԵՆԷՆ ՇԱՏ ՍՊԱՌՈՂՆ Է
Օրական սպառումն է 60,000 քիլօ
Փնտռեցէք ՄԷՆԻԷՐԻ ՇՈՔՈԼԱՆ, կեղծ անունէ զգուշացէք:

ارسلانلی بیوك موبلیا فابریقه‌سی
لئون ژ . فریدمان
استانبول محمود پاشا نومرو ۱۰۲

لئون ژ . فریدمانك بیوك موبلیا فابریقه‌سی، استانبولده محمود پاشاده ۱۰۲ نومروده كندی مالی اولان خان ایچنه نقل ایدلمشدر . كرك كندی فابریقه‌سنده وكرك اوروپا فابریقه‌لرنده اك صوك موده اوزرینه اعمال ایدلمش هردرلو موبلیا و اشیانك نفاستی، ظرافت ومتانتی اكلامق ایچون، بر كره مذكور مغازه وفابریقه‌یی زیارت ایتمك كفایت ایده‌جكی محترم اهالی‌یه عرض اولنور .

ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԼԷՕՆ Ժ. ՖՐԻՏՄԱՆ

ՊՈԼԻՍ, ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ, ԹԻՒ 102

Լէօն Ժ. Ֆրիտմանի կարասիներու մեծ վաճառատունը կը ծանուցանէ թէ իր սեփական խանին մէջ հաստատուած է, Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, թիւ 102. կը բաւէ այցելել այդ հաստատութիւնները, գաղափար կազմելու համար անոր ճոխ մթերքին ու կարասիներուն այլազանութեանը վրայ, որոնց ամէնքն ալ նորաձեւ դրութեամբ պատրաստուած են թէ՛ իր գործարանին եւ թէ եւրոպական գործարաններու մէջ։

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ

Յանձնարարութիւնները մեծ խնամով կը կատարուին։ Թէ՛ փոքրաքանակ եւ թէ մեծաքանակ վաճառում կ'ըլլայ։ 36—4

ماجد محمد قره قاشه

ՄԱՃԻՏ ՄԷՀՄԷՏ ԳԱՐԱԳԱՇ

ԹՕՀԱՖԻԷԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ ՃԱՏՏԷՍԻ, ԹԻՒ 11 ԵՒ 12

Սոյն առեւտրական հաստատութեան նշանաբանն է առեւտրական աշխարհի մէջ սա իմաստալից օրէնքին հետեւիլ. «Վերանորոգութեան ոգին կ'ապահովէ յառաջդիմութիւնը»։ Եւրոպայի նմանօրինակ հաստատութեանց նման նոր վաճառատուն մը շինել տրուած է, ուր թօհաֆիէի վերաբերեալ ամէն կարգի ապրանքներ կը գտնուին։ Վաճառատան Տէրը Եւրոպայի առեւտրական ամենէն կարեւոր կեդրոններուն մէջ ըրած ուղեւորութեան շնորհիւ, բերել տուած է ամենավերջին նորաձեւութեամբ շինուած, կիներու եւ տղոց յատուկ ԶԳԵՍՏՆԵՐ, ՊԼՈՒԶՆԵՐ, ԺԻՒՊԵՐ ԵՒ ԺԻՒՊՕՆՆԵՐ, այրերու եւ տղոց համար ԶԳԵՍՏՆԵՐ, ՖԱՆԹԷԶԻ ԲԱՃԿՈՆՆԵՐ, ամրան յատուկ ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐ եւ վաճառատան գլխաւոր ապրանքը եւ մասնագիտութիւնը եղող ՖԱՆԷԼԱ, ԳՈՒԼՊԱՑ եւ ուրիշ շատ տեսակ ընտիր ապրանքներ։ Կը խնդրուի անգամ մը այցելել սոյն վաճառատունը, համոզուելու համար թէ հոն գտնուող ապրանքները ինչ ընտիր տեսակէ եւ որքան աժան են։

Վաճառատունը Մահմուտ Փաշա Շէքէրճի խանին կից 37 եւ 38 թիւ խանութներէն զատ ուրիշ մասնաճիւղ չունի։ Այս մասին յարգոյ յաճախորդներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրուի։ 41—52

كیسارنا
معدن صویی

كیسارنا معدن صویی
قولرا زماننده محافظهٔ صحته خادمدر

اشبو طبیعی معدن صویی ، غازی ولذتی وخواص شفائیه‌سی اعتباریله دنیاده موجود معدن صولرینك اك اعلاسی اولوب معده ، قره‌جكر ، باغیرصاق ، بوبرك ، مثانه ، قوم والبومین خسته‌لقلرینك اك مؤثر دواسی اولدیغی اطباجه مصدق ومجربدر .
عموم اجزا دپولریله اجزاخانه‌لرده وبیوك بقالیه مغازه‌لرنده بولنور .
— مركز دپوسی بغچه قپوسنده كمرك اتصالنده یكی خانده در .

ՔԻՍԱՐՆԱ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ

Սոյն բնական հանքային ջուրը իր համեղ եւ առողջարար յատկութիւններով աշխարհիս հանքային ջուրերուն մէջ առաջին տեղը կը գրաւէ։ Բժիշկները հաստատած են որ Քիսարնա հանքային ջուրը ամենէն ազդու դարմանն է ստամոքսի, լեարդի, աղիքի, երիկամունքի, ծննդական գործարաններու, աւազախտի եւ ալպիւմինի հիւանդութեանց դէմ։

Այս հանքային ջուրը քոլերայի ատեն առողջութեան շատ օգտակար է։ Բոլոր դեղավաճառանոցներու, դեղարաններու եւ մեծ նպարավաճառներու քով կը գտնուի։

Ընդհանուր մթերանոց Պաղչէգաբու, Մաքսատան կից, Նէնի խան։ 104—30

دیشلریكزی محافظه ایتمك ایسترسه‌كز
رفعت بسته صویی قوللانیكز هر اجزاخانه‌ده بولنور

ՏՊԱՐԱՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ"
ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ Գ. ՔՕՉԱՃԵԱՆ

طراش : ۱ غروش
بك اوغلنده آصمه‌لی مسجد نومرو ۹
« پاساژ دوروپ نومرو ۱۸

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԵՒ ԿԵԱՆՔԻ ՎՐԱՅ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ
1828–1828

1828
L'UNION
DE PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի ՓԱՐԻԶ
9, ՊԼԱՍ ՎԱՆՏՕՄ, 9

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Դրամագլուխ եւ երաշխաւորութեան գումար	134 միլիոն ֆրք.
1909 տարուան հասոյթները	30 » »
Մինչեւ 1909 դեկտ. 31 վճարուած վնասները	380 » »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	26 միլիառ »

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Դրամագլուխ եւ երաշխաւորութեան գումար	193 միլիոն »
1909 տարուան միջոցին գանձուած բրիմներ	16,500,000 »
Մինչեւ 1909 դեկտ. 31 վճարուած վնասներ	240 միլիոն »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	341 » »

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՍԱԿԱՑՈՅՑՆԵՐ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ
Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, Իւնիօն Խան
Գործակալութիւններ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ

ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԱՂԲԱՆԻՒԹԵՐՈՒՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆԸ

Հողագործնե՛ր, այգեգործնե՛ր, պարտիզպաննե՛ր, ծառամշակնե՛ր, տնկարկողնե՛ր, կ'ուզէ՞ք ձեր յոգնութիւնը նուազեցնել, աւելի դրամ շահիլ եւ հարստանալ, Չիլիի նիթրաթ տը սուտը գործածեցէք, որ բորակածին պարունակող բոլոր աղբանիւթերուն լաւագոյնն է։ Այդ աղբանիւթը տունկերուն այնպիսի սնունդ մը կուտայ որ տունկին կողմէ կ'իւրացուի ուղղակի։ Ձեզ համոզելու համար, ստորեւ առաջ կը բերենք Պրուսայի երկրագործական վարժարանին տնօրէն Թէօտոր էֆ. Փոնթանթինիտէսի կողմէ կատարուած փորձերուն արդիւնքները.—

1910Ի ՓՈՐՁԵՐԸ

Մէկ հէքթար (10000 քառ. մեթր)		ցորեն	գարի	վարսակ
Հողի տարածութեան վրայ՝ առանց աղբանիւթի	քիլ.	750	1627	1270
» » » » սիւբէր ֆոսֆաթով (առանց նիթրաթ տը սուտի)	»	1125	1900	1500
Հողի տարածութեան վրայ, սիւբէրֆոսֆաթով, բօթասով եւ նիթրաթ տը սուտով	»	2000	2250	2000

1911Ի ՓՈՐՁԵՐԸ

Մէկ հէքթար (10000 քառ. մեթր)		Պորտոյի ցորեն	ցորեն Պոն ֆէրմիէ	ձմրան գարի	պելժ. վարսակ
Հողի տարածութեան վրայ սիւբէրֆոսֆաթով եւ բօթասով աղբուած	քիլ.	800	1250	1400	1300
Սիւբէրֆոսֆաթով, բօթասով եւ նիթրաթ տը սուտով աղբուած	»	1750	2300	2000	2000

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել Չիլիի նիթրաթ տը սուտի արտադրիչներու գործակալութեան գրասենեակը, Ղալաթիա, Գէօրգ պէյ խան, թիւ 4, ուր պիտի կրնաք անձամբ տեսնել ուրիշ տունկերու վրայ ձեռք բերուած արդիւնքները։ Ասկէ զատ, կրնաք ձրի ստանալ նիթրաթ տը սուտի նմուշ մը, անով փորձելու համար։ Նոյնպէս ձրի կը տրուի քիմիական աղբանիւթերու գործածութեան եղանակը ցոյց տուող տետրակ մը։ 27—10

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Աւստրեւամերիկեան

(Cie. de navigation Austro-Americana)

ԱՆԴՐԱՏԼԱՆՏԵԱՆ 45 ՇՈԳԵՆԱՒ

Կանոնաւոր մեկնում ամէն հինգշաբթի օր։ Մասնաւոր դիւրութիւններ կ'ընծայուին հայ ճամբորդներուն։ Շոգենաւերը կրկին պտուտակ ունին։ Սնունդը խնամեալ է։ Ելեկտրական օդափոխում եւ լոյս։ Մարքոնիի դրութեամբ անթել հեռագիր։ Բժիշկ եւ դեղ ձրի։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել գլխաւոր գործակալութեան, Ղալաթիա, Շարապ իսքէլէսի փողոց, Լոյտ Օթրիշիէն գործակալութեան նախկին շէնքին դիմաց եւ Բրիմբօ Ջինիլի խան։

Ընդհ. գործակալ
ՖԻԼԻՊՕՐ ՔՕՒՊՈՒՆՋԻ

«Իսմայիլիա» շոգենաւը, նաւապետ Անտէրլիչ, կը հասնի Աղեքսանդրիայէն Բշ. օր Նոյեմ. 6 ին եւ պիտի մեկնի երեքշաբթի Նոյեմ. 7ին երեկոյեան ժամը 3ին դէպի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Իզմիր եւ Պիրէոս։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

«Թէվֆիք» շոգենաւը, նաւապետ Ուիլնէմս, 1911 Նոյեմ. 8ին հինգշաբթի օր Սուրիոյ եզերքէն հասնելով, Նոյեմ. 11 շաբաթ օրը կը մեկնի դէպի Կէլիպօլու, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Հռոդոս, Մէրսին, Աղեքսանդրիա, Թարապուլուս, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բորթ Սայիտ եւ Աղեքսանդրիա։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, Պոլիս՝ Վալիտէ Սուլթան խան։

پوسته خدیویه

ԽՏԻՎԻԷԼ ՄԷՅԼԼԱՅՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԱՐԱԳ ԵՐԹԵՒԵԿ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՓԻՐԷՈՍԻ ԵՒ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԻՋԵՒ. ԵԼԵԿՏՐ. ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
Առաջնակարգ ճաշ. — Սեղանի գինին ձրի

«املاك عمومیه اداره خانه‌سی»

یورغاكی میستیلی اوغلی

باغچه قپوسنده اشتاین مغازه‌سی قارشوسنده
عزت بك خان نومرو ۱

املاك الیم صاتیمی استقراض، ترهینات وامثالی معاملات هر مراجعت ایدنلری فوق‌العاده ممنون ایتمك شرطیله اجرا ودرعهده ایدیلور. قونطورات جیروسیله افرازات وایجار واستیجار معاملاتی یاپیلور عقار صاحبلرینه كارلی افكار ویریلور..